

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_204725

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. T 82 555 Accession No. T 3919

Author . సి. జి. లింగయ్య. వెంకటాచార్యులు

Title విజ్ఞాన పుస్తకము. 1951

This book should be returned on or before the date last marked below.

వేద ప డు చు

(మహోజ్వల సాంఘిక నాటకం)

ర చ న :

సీతలరాజు వెంకటేశ్వరరావు

పల్లిపర్చు

విజయ పల్లి కే షన్స్

ప్రొ: వట్లూరి సత్యనారాయణరావు

శీతన్నపేట - విజయవాడ-2.

క ల ం దూ కు డు

ఇది నా తృతీయ పుస్తకము. నేను కవినికాదని 'సినిమా జగత్'లోనే మనవి చేశాను. ఆ సంగతి మర్చిపోకండి. నాటకాలు వ్రాయాలనే వుత్సాహం ప్రారంభంలో లేకపోయినా సోదర సోదరీ మణుల ఆశీస్సులు, నాట్యకళంటే నాకు కల ప్రత్యేక ప్రేమాభిమానాలు నన్ను వ్రాయమని పురికొల్పి ప్రోత్సహిస్తున్నాయి. అందుకే ఆంధ్ర నాటకరంగస్థలం మీద ప్రదర్శించటానికి అనుకూలంగా ఆలంకరిస్తుందని ఆసిస్తూ యీ నా చిన్న పొత్తాన్ని అందచేస్తున్నా. మొత్తం పదిహేను రోజుల్లోనే పుస్తకాన్ని పూర్తిచేసి పబ్లిషర్ కి అందచేయాల్సింది. ప్రదర్శించటానికి తగినంత అవకాశం చిక్కకపోవుటచేత ఆ పని చేయలేకపోయాను. కనుక అనేక పౌర పాట్లుండచ్చు. సహృదయంతో తెలియపరుస్తే ముందు ముద్రణలో తప్పక సరిదిద్దుకుంటాను. కథ, మాటలు, పాటలు, పాత్రలపేర్లు యేవొక్కరినీ వుద్దేశించి వ్రాసినవికావు ముఖ్యంగా యీనాటకం వ్రాయుటలో నాకు ప్రోత్సాహమిచ్చిన మిత్రుల్లో ప్రథముడు శ్రీ వట్లూరి సత్యనారాయణగారు. వారికి, తదితర మిత్రులకు నాహృదయ పూర్వక ఆభివందనాలు అర్పిస్తూ నా యీ చిన్ని సాంఘిక నాటకాన్ని ఆంధ్ర ప్రజానీకం సహృదయంతో స్వీకరించి నన్ను ఆసీర్వదించి ప్రోత్సహిస్తుందని ఆసిస్తాను. యీ నాటకముయొక్క పూర్తి స్టేజీహక్కులు మినహాయించి మిగిలిన కాపీ రైటు హక్కులు విజయ పబ్లికేషన్స్ ప్రొప్రయిటర్ శ్రీ వట్లూరి సత్యనారాయణగారియివ్వటమైంది. స్టేజీహక్కులు నాకు చెందియున్నవి.

శైలవ

మీ సీ త ం రా జు.

కవి కలం

సీతరాజు గన్నవరం తాలూకా మొఖాసా వీరవల్లి గ్రామ
 స్తులు శ్రీ సీతరాజు గుర్నాధరావుగారి ప్రథమ పుత్రుడు. పదవ
 ఏటలోనే నాట్యకళంటే అభిమానం యితనిలో ప్రారంభమైంది.
 అప్పటినుండి నాటక రంగస్థలంమీద తగు పాత్రలను ధరిస్తూ,
 నాటకాల్ని డైరెక్టుచేస్తూ నేటివరకు కళారాధన చేస్తున్నాడు.
 గుడివాడ బాల నాట్యమండల్లో కొంతకాలం పనిచేసి, విజయ
 వాడలో జాతీయ నాట్యకళాసమితిని స్థాపించి కార్యదర్శిగాను
 నటుడుగాను కొంతకాలం పనిచేసి కళాకారుల అమూల్య ఆశీస్సులు
 అందుకొన్నాడు. అనంతరం స్వయంగా 'సీతరాజ్ ఆర్టు ప్రొడ
 క్షన్స్' అనే సంస్థను స్థాపించి కార్యభారం అంతా స్వయంగా చూసు
 కొంటూ ప్రజలకు కావలసిన వుత్తమ సాంఘిక నాటకాలు అంది
 స్తున్నాడు. తద్వారా అభిలాషకల కొందరు వ్యక్తుల్ని తగు పాత్ర
 లిచ్చి ఆంధ్ర నాటక రంగస్థలానికి పరిచయంచేశాడు. నిష్కలమ
 జీవి. తన జీవితంలో అనేక క్లిష్టపరిస్థితుల్ని యెదుర్కొని తన
 జీవితరథాన్ని నడుపుకుంటూ నాట్యకళని ఆరాధిస్తున్నాడు. 'కులం
 లేని పిల్ల'లో పాపన్న పంతులు, మరికొన్ని నాటకాల్లో ధరించే
 హాస్య వేషాలూ చూసితీరాలి. యీయన వ్రాసిన నాటకాల్లో యింత
 వరకు అచ్చె ఆంధ్రదేశంలో మారు మ్రోగుతున్నవి 'సినిమాజగత్'
 'పల్లెపిల్ల' యివికాక ముద్రణలో మూడు నాటకాలున్నాయి.
 ఏమైనప్పటికీ నటుడుగానే కాక నాటక రచయితగాకూడా నాల్గు
 దిక్కులా వ్యాపించిన అదర్భ హాశ్యనటుడైన మిత్రుడు సీతం
 రాజుకి వుజ్వలమైన భవిష్యత్తుందని ఆసిస్తూ, ప్రజలకు కావల
 సిన సాంఘికనాటకాలు యెన్నోవ్రాసి ప్రజలకు అందిచ్చి అఖండ
 విజయాన్ని సాధిస్తాడని ఆసిస్తూ హృదయపూర్వకంగా ఆసీర్వది

స్తున్నాను. యీనాటకం చదవక పోయినప్పటికీ తెలియచేసిన కథను బట్టి పటుత్వంకల వసందైన నాటకమై తీరుతుందని ఆసిస్తాను.

బందరు. }
15-11-51 }

ఇట్లు భవదీయుడు,
(Sd.) వి. యస్. ఆచారి.

నాటకానికి అవసరమైన పరికరాలు.

వియ్యంతోకూడినచాట - నిలుపుటద్దం - గోడఘడియారం - దేముళ్ళ పుటోలు - దేశనాయకులపుటోలు - కొన్నిపుస్తకాలు - టేబులు - సోఫా - రెండుపట్టెమంచాలు - అగ్గిపెట్టె - పుగాకు - సూటుకేసు - బెడ్డింగు - కర్పూరం పళ్లెం - నులకిమంచం - గొంగళి - చాప - వుట్టి - నాలుకుండలు (రెండు చిన్నవి) - కర్ర - కిరగనాలుబుడ్డి - లాంతరు - చీపీరి - పూచికలు - బాదమాకులు - పుటోశ్వాండ్ - కూజ - గ్లాసు : పిస్తలు మొదలగునవి సమయానుకూలంగా కావాలి.

హెచ్చరిక

నా లిఖిత పూర్వకమైన అనుమతిని పొందనిదే యీ నాటకాన్ని ఏవిధంగానూ ప్రదర్శింపరాదు. వ్యతిరేకించి ప్రవర్తించువారు నాచే జరుపబడు సివిల్ క్రిమినల్ చర్యలకు బాధ్యులగుదురు. కనుక ముందు జాగ్రత్త మంచిది.

హనుమాన్ వీధి } ఇట్లు
సత్యనారాయణపురం }
విజయవాడ 2 } సీతంరాజు (రచయిత)

స మ ర్ప ణ

చవిలేని నా జీవితరంగంలో మితిలేని
 మానుష్యాన్ని కురిపిస్తూ, జీవితరహసారదై
 అంతులేని ఆనందాన్నిచ్చి నన్నీ విశాంవిశ్వంలో
 విడ్చి శాశ్వతంగా కలుముసిన నా అధ్ధాంగి
శ్రీ॥ శ్రీ॥ సీతలరాజు పరలక్ష్మికి

హృదయ పూర్వకంగా సమర్పిస్తున్నాను.

ఇట్లు.

శ్రీ తం రా జు

పాత్ర పరిచయం

చంద్రం

అస్థిపరుడు. పుదార స్వభావంకలవ్యక్తి. కథానాయకుడు. వయస్సు 20 సం॥లు

సూర్యం

చంద్రం ప్రాణమిత్రుడు అమాయకుడు తనమాట నెగ్గలేదని అభోగతి పాలైన అవివేకి. 25 సం॥లు

మూర్తి

దేశద్రోహి కరుణలేని కఠినుడు గౌరిని ప్రేమించి ఫలితం పొందక నిరాశ చెందిన దుష్టబుద్ధి. వయస్సు 30 సం॥లు

తాత

జరుగు పొరుగున నివసించేవృద్ధుడు డబ్బుకోసం ఏంచేయటానికైనా వెరవని నీచుడు. వయస్సు 50 సం॥లు

బసవయ్య

నిరుపేద జీవి గౌరితండ్రి చల్లని మనస్సుకలవాడు. వయస్సు 40 సం॥లు

నాగన్న

మూర్తి కుడిభుజం పేదవాళ్ళ సుఖాన్నిచూసి వోర్యలేని వక్రబుద్ధి వయస్సు 30 సం॥లు కొద్దిగా కుంటుతాడు

గౌరి

పేదరాలు దాసిగా జీవిస్తు దారితప్పి. దగాపడి, నిరపరాధై తన నిర్దోషి త్యాన్ని నిరూపించి ఫలితం పొందిన ప్రణయ జీవి వయస్సు 15 సం॥లు

సుగుణమ్మ

చంద్రంతల్లి పేదవాళ్ళంపేదయ వయస్సు 50 సం॥లు జుట్టుతీయనివిధవ ఇంకా సభినస్పెక్టర్. ముగ్గురు పోలీసులు. ముష్టివాడు సమయానుకూలంగావస్తారు.

వేద పడుచు

1 వ రంగం

[స్థలం: చంద్రభవనంలో కచేరుసావిడి. సమయం: ఉదయం 8 గం|| అప్రాంతము. వాకప్రక్క చేబులు. దానిమీద కొన్నిపుస్తకాలు వుంటాయి. దానికొంతదూరంలో వాక సోఫా, దానికి ఎదురుగుండా విలువుబద్దం ఆమర్చబడివుంటుంది. గోడకు వాకప్రక్క దేశనాయకులు, మరోప్రక్క దేవుళ్ల పోబోలు ఆమర్చబడివుంటాయి. సుగుణమ్మ బియ్యం చెరుగుతూ వుంటుంది. తెర నెమ్మదిగా ఎత్తబడుతుంది. గోడపడియారం ఎనిమిది గంటలు కొడుతుంది]

తాత : (ప్రవేశించి) సుగుణమ్మా, సుగుణమ్మా :

సుగు : రా బాబాయ్ :

తాత : (ఆక్కడున్న సోఫాలో కూర్చుంటాడు)

సుగు : తెల్లవారేసరికల్లా వచ్చావేమిటి బాబాయ్ :

తాత : ఏముంది? నీవల్ల వాక సహాయంకావల్సి వచ్చాను.

సుగు : ఏమి టా సహాయం ?

తాత : మీ పిన్ని చావుబ్రతుకులమీదుంది. పదిరూపాయలుంటే చేబడు లిప్పిస్తావేమోనని....

సుగు : అలాగే బాబాయ్. చిల్లరకాగితా లేళ్లు. పెద్దకాగితం యిస్తాను. మార్చి నీకుకావలసింది తీసుకొని మిగిలింది వంపు.

తాత : అలాగే నమ్మాయ్. (పుగాకుతీసి చుట్ట చుడ్టూవుంటాడు) .... [సుగుణమ్మ లోపలకు వెళ్తుంది. ఆదార్నే గౌరవవేళించి చేబల్మీద కాగితాలుమొనవి సర్దుతూవుం

టుంది. తాత చుట్ట నోట్లోపెట్టుకొని] గారీ: మీ ఆమ్మగార్ని
అడిగి అగ్గిపెట్టె అందుతో. (గౌరి నిష్క్రమిస్తుంది. ఆ
దార్నే సుగుణమ్మ ప్రవేశిస్తుంది)

సుగు : ఇదిగో బాబాయ్. (పంపూపాయలకాగితం అందిస్తుంది)

తాత : (అందుకొంటూ) నిల్లరకాగితాలు వెంటనే పంపుతానూ—

గౌరి : (అగ్గిపెట్టె తెచ్చి తాతకి అందిస్తుంది)

తాత : (చుట్ట ముట్టిస్తూవుంటాడు)

సుగు : ఆనక పిన్నిని చూట్టానో రావాలనుకుంటున్నాను.... ఆప్పు
డివ్వచ్చును గాని, మురలో తొంపిల్లేదు నీదగ్గరే వుంచు.

తాత : (అగ్గిపెట్టి గౌరికి అందిస్తూ) అలాగేలే య్యూ (వెళ్లబోయి)
పోనీ యిప్పుడు నాతో రారాదూ వెంటనే వచ్చేద్దువుగాని.

సుగు : రావటానికి వేరేకారణం ఏంలేదు కాని మా చెండ్రం వస్తు
న్నాడు.

తాత : చెండ్రమా ?

సుగు : అవును.

తాత : ఎప్పుడు ?

సుగు : ఈబండీకే వస్తాట్ట. తీరా వాడు వచ్చేసరికి యింటిదగ్గర
లేకుండా ఎందుకాని.

తాత : అవునవును .... లేకుండావుంటే ఏలాగు? .... సరలే
అమ్మాయ్....వస్తానూ. (నిష్క్రమిస్తాడు)

సుగు : మంచిది బాబాయి. (గౌరితో) గారీ, యీబియ్యంకాస్సి
చెరిగి బాగుచెయ్. (లోపలకు వెళ్తూవుంటుంది)

గౌరి : ఎవరండి అమ్మగారూ, మనింటికొచ్చే చుట్టాలు ?

సుగు : ఎవరేమిటి పిచ్చిబొంద ? మా చెండ్రం....

గౌరి : అంటే :

సుగు : మా అబ్బాయి .... చూడు. ఆ బియ్యం చెరిగి గదంతా
కుభ్రంగా సర్దమ్మా (లోపలికి వెళ్తుంది)

గౌరి : (ఉత్సాహాలగా పనులుచేస్తూ పాడుతూవుంటుంది)

వస్తారూ, వస్తారూ

నేడే యజమానొస్తారు

||వస్తా||

బిక్ బిక్ బిక్ మని గోండు

పెట్టుచూవచ్చే బండిలో వస్తారు

వింతవింతలూ చెప్తారు

చెప్పిన వన్నీ వింటాము

||వస్తా||

రకరకాల వస్తువులెన్నో

అమ్మకి ముందుగ యిస్తారు

తెచ్చినవన్నీ నా కిస్తారు

యిచ్చినవన్నీ సర్దాలి

వెంటవెంటనే సర్దాలి

ఎక్కడి వక్కడ సర్దాలి

||వస్తా||

[కూలీ పెట్టె, బెడ్డింగులు తెచ్చి లోపలపెట్టాడు. గౌరి అదిచూసి
పాట ఆపి పరుగున లోపలకుపోతుంది. వెంటనే ఆ దార్నే
సుగుణమ్మ, వెనక గౌరి ప్రవేశిస్తారు. బయటనుంచి చంద్రం
ప్రవేశించి సుగుణమ్మకాళ్ళకి ననుస్కరిస్తాడు]

సుగు : (చంద్రాన్ని లేవనెత్తుతో) హారతి తీసుకురా. (చంద్రంతో)

కులాసాగావున్నావా బాబూ ?

గౌరి : (లోపలకు వెళ్తుంది)

కూలీ : డబ్బులు బాణ్యూ :

చం : (పర్చులోనుంచి డబ్బులుతీసి కూలికి అందిస్తూవుంటాడు.)
(గౌరి హారతిపక్కెంతో ప్రవేశిస్తుంది. గౌరీ చెందాలా
వారరినొకరు రెప్పవల్చుకుండా చూస్తూవుంటారు. హారతి
పక్కెం సుగుణమ్మకి అందిస్తూబోయి పరధ్యాన్నంగా అది
క్రింద బడేస్తుంది. గౌరి అపశుభానికి తలవంచుకొని విచా
రిస్తుంది)

సుగు : పోనీలేవే విచారించకు. అలా జరగవలసివుంది. అంతమా
త్రానికే మనం విచారించకూడదు.

చంద్రం : (నవ్వి) పూర్వచారాలు మనింట్లో యింకా మానలేదే!
బాలుగాని, తొందరగా స్నానంచేయాలి. ఆ పనేదోచూడండి.

సుగు : నీళ్లక్రింద నిప్పేళావా గౌరీ.

గౌరి : వేళానంది.

సుగు : ఫరవాలేదులే విచారించకు. నీళ్లు తొందరగా కాయి, పో.
(చంద్రం లోపలకువెళ్తున్న గౌరిని చూస్తూవుంటాడు)

సుగు : చంద్రం!

చం : (ఉలిక్కిబడి) అఅఅ.. ఏమిటే! (సమీపానున్న పత్రిక
చూస్తూవుంటాడు)

సుగు : మామయ్యా, పిల్లలూ కులాసాగా వున్నారా.

చం : ఉన్నారమ్మా.

సుగు : లీలేమంటోంది?

చం : ఆ త్తయ్యని రమ్మంటోంది. (నవ్వుతాడు)

సుగు : లీలని నీకిచ్చి పెండ్లి చేయాలని మా తమ్ముడుకి ఎంతో
సరదాగావుంది. ప్రతి వుత్తరంలోనూ, లీలా చంద్రంలు
కులాసాగానే చదువుకుంటున్నారని ఏవేవో వ్రాసేవాడు.

చం : (అమాయకంగా) అలాగా :

సుగు : అవున్నాయినా. మేనరికం కావాలంటే కుదురుతుందా? అది కూడా నువ్వంటే పంచప్రాణాలూ విడుస్తుంది.

చం : (ఆక్షేపణగా) అవునవును. అందుకే అదంటే నాకు భలే ప్రేమ.

సుగు : (నవ్వుకుంటూ) ఉండదూ నాయనా, వుంటుంది. మేనత్త మేనమామ బిడ్డలైనందుకు ఆసాటి వుండదూ.

గౌరి : (ప్రవేశించి) నీళ్ళు కాగిపోతున్నాయండీ అమ్మగారు.

సుగు : నీళ్లు తోడు. వస్తున్నాడు.

చం : (నిష్క్రమిస్తున్న గౌరినిచూస్తూ) ఎవరే యీ అమ్మాయ్?

సుగు : పనిచునిషి. యింట్లో పిల్లకంటే ఎక్కువగా తిరుతోంది. చాలా మంచిపిల్ల.

చం : అలాగే కనుపిస్తోంది.

(బసవయ్య ప్రవేశిస్తాడు)

బస : (మొహాన చేయి అడ్డుపెట్టుకు చూస్తూ) సుగుణమ్మతల్లీ!

సుగు : ఆ! రా బసవయ్యా.... కూర్చో.

చం : యెవరే యీ బసవయ్య ?

సుగు : ఆ పిల్ల తండ్రి.

చం : అలాగా :

బస : (కూర్చొని) ఎవరమ్మా మాట్లాడేది ?

చం : ఆదేమిటే అలా ఆడుగుతాడు ?

బస : చూపు సరిగా ఆనడు బాబూ - అందుకడిగాను.

సుగు : తప్పులేదులే బసవయ్యా. మా అబ్బాయి చెంద్రం.

బస : కలకత్తాలో చదువుతున్నారని చెప్పారూ, ఆయన ?

చం : (నవ్వి) అవును. ఆయనే యాయన.

బస : కులాసాగా వుంటున్నారా ఆయ్యగారూ ?

చం : ఆ !

సుగు : పనిమీదొచ్చావేం బసవయ్యా—గౌరి కొవాలా ?

బస : వద్దు తల్లీ వద్దు. దాన్ని పని చేసుకోనీయండి.... యీదార్ని పోతూ పోతూ, చూసిపోదామని వచ్చాను.

గౌరి : నీళ్లు తోడానండి (అంటూ ప్రవేశిస్తుంది)
(చంద్రం గౌరిని చూస్తునే నిష్క్రమిస్తాడు)

గౌరి : (బసవయ్యని సమీపించి) ఏం నాన్నా యిలావచ్చావు?

బస : ఏమీలేదు తల్లీ. యింటికిపోతూ అమ్మని చూచిపోదామని వచ్చా. యీ పూరొచ్చి పదినెల్లయింది. ఆప్పటినుంచి యిప్పటివరకూ భగవంతుని దయాంటూ అమ్మనీడనే బ్రతుకుతున్నాం.... ఆ తల్లికూడా అమ్మకంటే ఎక్కువగా అభిమానం చూపి ఆచరిస్తోంది. ఆ తల్లిని చూడకుండా వుండటానికి మనస్సుండపట్టక వచ్చాను.

సుగు : వస్తే వచ్చావులే బసవయ్యా—పరాయివాళ్ల యినా యింట్లో వాళ్ళకంటే ఎక్కువ తిరుగుతున్నారు. అంతే చాలు. గౌరి కూడా దాని ప నది లక్షణంగా చేసుకుంటోంది.

బస : అదే ఆనందం తల్లీ. వాళ్లమ్మ పోతూపోతూ యీ పని కూనని నా చేతుల్లో వెట్టిపోయింది. యేదో యింతవరకు పెంచి పెద్దదాన్ని చేశాను.... అదికూడా వాళ్ళమ్మ గౌరవానికి భంగంరాకుండా కాపాడుకుంటోంది. (కన్నీరు తుడుచుకుంటూ) నా బొందిలో వూపిరుండగానే దానికి నాల్గు అక్షింతలు గింజిలూ వేయించానాంజే నా కదే చాలు.

సుగు : కాదూ మరి. అడపిల్లల్నికన్న తండ్రికుండే కోర్కె అదొక్కటేగా. అయితే మేనరికం....

బస : ఉండటానికి వుంది. వుండి ప్రయోజనం? వాడంత దుష్టుడు ప్రపంచంలో ఎక్కడా కనుపించడు. ఖాసీకోరు, జూదరి, త్రాగుబోతు, వ్యభిచారి-వొక్కటా వుండవలసిన అవలక్షణాలన్నీ వాడిలో వున్నాయి.

గౌరి : (కంటతడిపెట్టి) మా స్తితి యీరోజున యిలావుండటానికి కారణం వాడేకదూ.

సుగు : (ఆశ్చర్యంగా) ఏం ?

గౌరి : అదంతా వొక పెద్ద కథ.

సుగు : ఫరవాలేదులే చెప్పు.

బస : వాడు చేసిన తుంటరిపన్ను చెప్పినా తరగవు.... గౌరిని తను పెండ్లిచేసుకోవాలని చాలాకాలంనుంచి పట్టుపట్టాడు. ఆ పట్టుదల నాకు పరమనీచంగా కనుపించింది.

సుగు : మేనమామేగా పెళ్లిచేయక పోయావు ?

బస : అంతమాత్రాన తడిగుడ్డతో గొంతుకోయమంటావా తల్లీ. వాడు రెండుమూడు ఖాసీలు చేయించాడు. .... తన అబ్బరకి డబ్బు అవసరమని అందుమూలకంగా ఎన్నో దారుణమైన పన్ను చేశాడు.

గౌరి : నన్నిచ్చి పెండ్లిచేయటం మా తాతకి యిష్టంలేకపోతే హటాత్తుగా ఆయన్ని హత్యచేయించాడు.

సుగు : (ఆశ్చర్యంగా) తండ్రినే !

బస : వాడి తండ్రి కాదమ్మా నా తండ్రిని .... అంతటితో

వాడి ఆవేదన చల్లారక మా ఆస్తి అంతనీ అన్యాయంగా ఆపహరించాడు.

సుగు : యిలాంటివాణ్ణి చూస్తూ గవర్నమెం తెలా సహించి వూరుకుంది ?

గౌరి : లేదు. ఊరుకోలేదు....వాణ్ణి పట్టుకోటానికి ప్రయత్నాలు చేస్తునేవున్నారు.

బస : కాని లాభం - వాడు దొరకడు. కొంపతీసి దొరికితే వాళ్ల కో పాతికో ముప్పయ్యో చదివించి వాళ్ళుబారినుండి తప్పించుకుంటాడు.

సుగు : పోనీ నీవెందుకు పట్టించలేదు?

బస : నేనే కాదు. ప్రాణాలమీద ఆశంటూ వున్నవాళ్ళెవరు పట్టించలేరు. వాడంటే వూరు వూరంతా హడలెత్తిపోతుంది.

సుగు : ఏవూళ్ళో వున్నాడు?

గౌరి : ప్రస్తుతం యిక్కడే.

సుగు : (తెల్లబోయి చూస్తూ) ఈవూళ్ళోనా?....అంతటి మొనగా దెసరు నాయనా!

గౌరి : మూర్తి అని మీరు వినేవుంటారు.

సుగు : మూర్తి నీ మేనమామా!....చాలు. యింక వినక్కరలేదు.

గౌరి : (విచారిస్తూ) మా ప్రాణాలకి పెనుభూతంలా సంచరిస్తున్నాడు.

సుగు : విచారించకే పిచ్చిపిల్లా - నీకు వచ్చిన భయమేమీలేదు. మిమ్మల్ని కాపాడే బాధ్యత మది.

బస : చల్లని తల్లి. వెయ్యేళ్లు వర్ణిల్లమ్మా.

సుగు : వచ్చే శ్రావణమాసంలో చెంద్రం పెండ్లి చేస్తాం.

3 పెండ్లికూడా చేస్తే తిరిపోతుంది.

బస : ఎలా కుదురుతుందమ్మా ? కానీకి కొరగాని కాకికూడా కట్నం లేందే యిట్టపడని యీ రోజుల్లో ఎలా సాధ్య పడటం ?

సుగు : ఇదంతా మన ఆలోచనేకాని నాలోసినవాడు నీరోయడా : వాడే తెస్తాడు.

బస : అంతేలేమ్మా. ఆఖరి కా వేదాంతమే గుర్తుకొస్తుంది .... అయినా అన్నిటికీ మీరేవున్నారు. దానికి తల్లీమీరే. తండ్రి మీరే.

సుగు : అలాగేలే!

బస : వెళ్లొస్తానమ్మా- అబ్బాయిగారితో చెప్పండి. గౌరీ! యిలా రామ్మా-(దగ్గరకు తీసుకొని బుజ్జగిస్తూ) అమ్మ చెప్పిన పనులన్నీ ఆలశ్యం చేయకుండా చేస్తూవుండు తల్లీ! .... వస్తా....(బయటకు వెళ్తాడు)

సుగు : గౌరీ యీ కాగితాలవీ సరీగా సర్దమ్మా- (లోపలకు వెళ్తుంది) (గౌరీ కాగితాలూ మొదలగునవి సర్దతూ వుంటుంది.... చెంద్రం ప్రవేశించి గౌరిని సమీపిస్తాడు)

చం : (అటూ యిటూ చూస్తూ) హారతివశ్యం పడిపోయిందని....

గౌరి : (సిగ్గుతో ప్రక్కకు తప్పుకొని) ఎబ్బె! లేదండీ.

చం : ఆ! అయితే నీ పేరు?

గౌరి : (తలవంచుకొని) గౌరి!

చం : చాలా బాగుంది. ఆరె, సిగ్గుపడ్డావేం? ఎవర్ని చూసి?

గౌరి : (మాట్లాడదు)

చం : ఏదీ - ఒకసారి తలెత్తు.

గౌరి : (మాట్లాడదు)

చం : ఇదేనా యజమాని మాటవినటం?

గౌరి : (నెమ్మదిగా తలెత్తుతుంది)

చం : ఆ! అది. ఇటుచూడు.

గౌరి : (చంద్రాన్ని చూస్తుంది)

చం : చూడు, కలకత్తానుంచి తెచ్చిన వింతవస్తువులన్నీ చూశావా?

గౌరి : చూపించారండీ.

చం : ఎవరు?

గౌరి : అమ్మగారు.

చం : ఎలాగున్నాయి?

గౌరి : బాగున్నాయండీ.

చం : వాటిల్లో ఏదన్నా కొవాలా?

గౌరి : నా కొద్దండీ. (సిగ్గుపడుతుంది)

చం : అదిగో మళ్ళీ సిగ్గుపడుతున్నావు.

(బయటనుంచి సూర్యం 'చంద్ర చంద్రం' అంటూ పిలుస్తాడు)

చం : ఆ! రారా సూర్యం. (గౌరి నిష్క్రమిస్తుంది.)

సూర్యం:(తొందరగా ప్రవేశిస్తూ) అరెరెరెరె అదేమిట్రా అంత చిక్కిపోయావ్?

చం : అంతే!

సూర్యం:పూర్తిగా చిక్కిపోయావేమిటాని.

చం : అనుమానంగా వుందా!

సూర్యం:అవమానంగాకూడా వుంది....ఎందుకనంటావు ?

చం : తిండీ తిప్పలూ సరిగాలేకపోతే....

సూర్యం : అదేమిట్రా-మీమామయ్యున్నాడుగా.

చం : వుండటానికి వున్నాడు. మనం ఉండటంగాకూడా అక్కడే

సూ : మరింకేం?

చం : మీల్ని మాత్రం హోటల్లో

సూ : (ఆశ్చర్యంగా) ఆరిఫూలా! మన వాళ్ళ దగ్గరున్న జబ్బే యిది. మెతుకుపోతే బ్రతుకు పోతుందని చస్తారు. వెధవ మొహాలూ వీళ్ళను (విసుగ్గా) ఛా ఛా ఛా.

సుగు : ఏమిటి నాయనా అంత విసుగ్గా వున్నావు?

సూ : (మాట తడవడుతూ) అహహ. కాదు పిన్నీ! మాయింటి ప్రక్క యిందుమతమ్మ లేచూ!

సుగు : ఆ! వుంది.

సూ : వట్టి రాబుగాయి ముండలే! మాటల సందర్భంలో దాని మాటొస్తేను ఏవో చెప్పికుంటున్నాం.... సరేకాని పిన్నీ! యీవేళ మీ యింటికిగ్గరే మన ఛోజనంకూడా.

సుగు : అలాగేలే నాయనా.

సూ : ఎందు కంటున్నానంటే మనవాడిసరసన తిని చాలా రోజులైంది కాదూ.... (నవ్వి) అందుకని.

సుగు : దానికేంలే రా నాయనా.

సూ : సరేలే పిన్నీ! యిన్నిసార్లు చెప్పాలా, అలాగే వస్తాను. హిహిహిహి, అరేయ్ చంద్రం! సిన్ను చూసేసరికి వెధవ ప్రేమ పొంగిపోయింది. (అందరూ నవ్వుతారు. సుగు ణమ్మ లోపలకెడుతుంది. గౌరి ప్రవేశించి ఒకమూల ఏవో సర్దుతూ వుంటుంది. చంద్రం ఆమెను చూస్తూనే సూర్యంతో మాట్లాడతాడు) యింకా నయం. వాళ్ల తమ్ముణ్ణి తిడున్నట్లు మీ అమ్మ విస్తేడు.

చం : విన్నా యిబ్బంది రేదులే:

సూ : ఎమో ఏంపాడో-నాగుండెలు మాత్రం రైలింజను క్రింద చెక్రొల్లాగా కొట్టుకుంటున్నాయి. (చంద్రాన్ని అమాయకంగా పరిసీలుస్తూ) ఈ జబ్బు కలకత్తాలోనే అంటింవా?

చం : (ఆశ్చర్యంగా) ఏమి టా జబ్బు!

సూ : అదే యీచూపుడు కళ్ళవాపి.

(యిద్దరూ నవ్వుతారు)

సూ : వీవు సదును కాకుండా కాలంగడుపు.

చం : వారేయ్ సూర్యం! హద్దు మీరుతున్నావురా.

సూ : అనేగా చెప్తున్నాను. (గౌరి నిష్క్రమిస్తుంది)

చం : ఏడాపులే నోరుముయ్యి.

సూ : పైగా నేను నోరుముయ్యాలి? బాగుంది.

చం : సంతోషించాను కాని, మిత్రులంతా కులాసాగావున్నారా?

సూ : ఓ, దిగ్విజయంగా వున్నారు. సరేగాని మిస్టర్, మాట మార్చటంలో నీ అంత మొనగాడులేడు. (అటూయిటూ చూసి) ఆ పిల్లెవరని?

చం : పనిమనిషి—

సూ : ఏక్కడ ?

చం : మనింట్లోనే.

సూ : అవునుకదా. సువ్వేమో లక్షధికారి బిడ్డవి. ఆఫ్ఫీర్ ఆది పనిమనిషి. మీ యిద్దరికీ నక్కకీ నాగలోకానికి వున్న డిఫరెన్సుంది. అవునా ?

చం : ఊ, చెప్పి.

సూ : ఇంకేం చెప్పను వుద్ధరి నీ వాలకం, నీ చూపు అలాంటి పేదపడుచులమీద ప్రయోగిస్తే ఫలితాన్ని పొందటం చాలా కష్టమని చెప్తున్నాను. చొబట్టి....

చం : ఊ-చెప్ప. ఆసావేం ?

సూ : ముందుచూపు లేకుండా, మందమతిగా మించి చెడ్డా తెల్పు కోకుండా, పరువుతక్కువ పేదపడుచుమీద ప్రయోగించే నీ దృష్టిని, దయతో మార్చుకోమంటాను.

చం : (నవ్వి) ఇంతేనా!

సూ : అంతకంటే ఏమీలేదు

చం : విన్నాను.వింటున్నాను.చయవుంచి యింకెప్పుడూ ఇలాంటి మాటల్లో నా మనస్సుని మలినంచేయబోకు.

సూ : ఏం ?

చం : కాకపోతే నే నేమిటి? ఆ అమ్మాయిని....

సూ : అహహహహ. చెప్పకుండానే తెల్పిపోయిందిలే - ఆలా జరిగితే సంతోషమే !

చం : మరి

సూ : యింక మాట్లాడను.

చం : ఇంకేం! అలా బజార్లోకి పోయొద్దాంరా.

సూ : ఎందుకురాను.తప్పకుండా వస్తాను పద. (లేచి ఆలోచించి) మరి భోజనానికి ఆలశ్యం అవుతుందేమో?

చం : తూర్పు తెల్లారలేదు. అప్పుడే భోజనానికి అంత హడావిడా ? ఫరవాలేదులే. అంతగా ఆకలైతే కడుపునిండా కాఫీ పోయిస్తాను.

సూ : O. K. (యిద్దరూ సిగరెట్లు ముట్టిస్తూ వుంటారు) (తెర)

వేదపడుచు

రెండవ రంగం

[స్థలం : బసవయ్య పూరిపాక. సమయం: పుదయం ఆరుగంటలు. పాకలో చొకవైపు చచ్చెం, దానిమీద కొన్నిగుడ్డలు. చుట్టవైపు పుట్టి అందులో రెండు కుండలూ, వేలాడుతూవుంటాయి. క్రింద కొన్ని కుండలు బోరించి వుంటాయి వాటికి సమీపాన బసవయ్య సులకమంచంమీద గొంగళి చుసుగుపెట్టుకుని నిద్రపోతూ వుంటాడు. బసవయ్యకి కొంత దూరంలో గౌరి యీతాకు చాపమీద నిద్రపోతూవుంటుంది. మూలగా కిరసనాలు బుడ్డి వెలుగుతూ వుంటుంది. తెల నెమ్మదిగా శేస్తుంది. తెలలో జనం మాట్లాడుకుంటున్నట్లు వినపడుతుంది] [నిద్రలేచి ఒటాయిటూ చూసి, వెంట వెంటనే తనింటిపస్సు చేసుకుంటూ పాటపాడుతుంది]

తెల్లవారె తెల్లగాను

మేలుకోండమ్మా

యింటిపస్సు ముగించుకూ

కూలికెళ్లండి.

కష్టపడి కూలి తెచ్చి

రడుపు నింపండి.

|| తెల్ల ||

వేదపడుచులార మీరు

పసందుగ పనులకెళ్లి

పస్సుచేసి హాయిగాను

యిల్లుచేరండి

వున్నదాన్ని ఆరగించి

తృప్తిపడండి

|| తెల్ల ||

బస : (బద్ధకంగాలేచి ఆవలిస్తూ) గారీ! ఊర్పు తెల్లారేదు. అప్పుడే మొదలు పెట్టావేం తల్లీ. నిద్దరపట్టటల్లేవా?

గారి : (నవ్వి) అదేమిటి నాన్నా! తెల్లారి చాలా నేపయింది

బస : (అటూయిటూ చూసి) ఆ! యింకా నేను తెల్లారేదను కుంటున్నాను.

గారి : రాత్రి భాగవతంనాటకం చూశాంకాదూ....

బస : భాగవతం బలేపని చేసిందే! యింకా తెల్లారేదని బద్ధకంగా పడుకుంటున్నాను.. యింకా నయం.. సరేగాని, తొందరగా పుగాకుపెట్టి ఆందుకో.

గారి : (పుగాకుపెట్టి అందిస్తుంది)

బస : (చుట చుట్టుకుంటూ) యింకా పనికి పోలేదేం తల్లీ!

గారి : పోతున్నాను నాన్నా!

(బసవయ్య చుట్ట ముట్టిస్తూవుండగా మూర్తి నెమ్మదిగా బయటనుంచి ప్రవేశిస్తాడు)

గారి : (మూర్తిని చూసి నొసళ్లు చిట్టిస్తుంది)

మూర్తి : బావా! యీ బావమర్ది సంగ తేమాలోచించావు ?

బస : ఏమిటి ఆలోచించేది? (పీలుస్తాడు. చుట్ట ఆరిపోతుంది)

మూర్తి : అదే!

గారి : ఏది?

బస : (తిర్గి అగ్గిపుల్లగీస్తాడు)

మూర్తి : మన పెండ్లివిషయం.

బస : నీవు చేసినద్రోహం నాహృదయంలో యిలా మంది పోతోంది (మండుతున్న అగ్గిపుల్ల చూపిస్తాడు) మానమర్యా

దలు కలవాడికి మరోమాటతో పనిలేదు-ఎప్పుడూ వాకే
మాటమీద నిలబడతాడు.

మూర్తి: ఏమిటామాట ?

బస : ఇదివరకే చెప్పాను (లేస్తాడు)

మూర్తి: అదే ఖాయమా!

బస : అవును. ముమ్మాటికీ ఖాయం, (నిష్క్రమిస్తాడు)

మూర్తి: (గౌరిని చూస్తూ సిగరెట్టు ముట్టించి) నువ్వేమంటావే పిల్లా?

గౌరి : (విసుగ్గా) పనికి పోవాలి. దయచేయమంటున్నా (దారిచూపి
స్తుంది)

మూర్తి: (నవ్వి) గౌరి! తల్చుకున్న పని నెరవేరేదాకా మూర్తికట్టుదల
ఎలాంటిదో ఎరుగుదువుగా!

గౌరి . ఆపట్టుదలే మాకూ పట్టిందని నువ్వు తెల్చుకున్నావుగా!

మూర్తి: (ఈర్ష్యగా) తె.లు.సు.ను, సాగదని. వృధాప్రయాసపడి
చేతకాని కూకలతో కాలయాపనచేయక కార్యక్రమానికి
పూనుకోండి. కాదంటే కష్టంకలుగుతుంది. కష్టానికి నష్టంగా
అష్టకష్టాలూపడి అల్లరిపాలవుతావు. దూరమాలోచించుకో.

గౌరి : అయినా సంతోషమే. తల్లిపోగానే నిల్చోటానికి నీడ
లేకుండా ఆ యింటినికొస్తా అపహరించావు.

మూర్తి : అదీ నీకోసమే !

గౌరి : నానా అగచాట్లూ పెట్టి మానాన్న పరువుప్రతిష్టలు పాడు
చేసి ఆయన్ని నలుగుర్లోనూ తలెత్తుకోకుండాచేశావు.

మూర్తి : (నవ్వి) అదీ నీకోసమే గౌరి ! నేనేంచేసినా నీకోసమే !

గౌరి : ఇంతేనా ? యింతకంటే ఏమన్నా చేస్తావా ?

మూర్తి : ఏదన్నా చేస్తాను — ఎందుకు ? నీ కోసం, నీ ప్రేమ కోసం. నీ అందాన్ని చూసి ఆనందిస్తూ తీయని మధుర స్వప్నాలతో మ్రగ్గిపోతున్నాను. నిగనిగలాడే నీ సుందర విగ్రహం నా హృదయంలో మిలమిలా మెరిసిపోతోంది. కావాలని కాళ్లదగ్గరకొచ్చిన ప్రేమమూర్తిని కాదని కాల తన్నుకూడదు. అది ఆడదని అప్రయోజకత్వాన్ని తెలుపుతుంది. యిప్పటికైనా నన్ను ఆర్థంచేసుకొని నన్నాదరించి నా ప్రేమను అరగించు. (సమీపిస్తూ) గౌరీ!.... యీ దాసుణ్ణి కనికరించి ప్రేమభిక్ష పెట్టు.

గౌరీ : ప్రేమ. వాకనీచునికి పవిత్ర ప్రేమభిక్ష: నువుచేసిన ఆత్మాచారాలు నీకు ప్రేమభిక్షకుబదులు పటాపంచలుచేస్తాయి. నిన్ను.... యిప్పటికైనా పశ్చాత్తాప్పడి పరువుగా బ్రతకటానికి ప్రయత్నించు.

మూర్తి: (పెద్దగా) గౌరీ !

గౌరీ : ఇంతకంటే నన్నేం చేయలేవు.

మూర్తి: (నవ్వి) యేమిచేయలేను. (వికటంగా నవ్వుతాడు) యేమీ చేయలేను కాదూ?

గౌరీ : ఏంచేస్తావు ?

మూర్తి: ఏంచేస్తానా? యీ పంచకూడా లేకుండా పాడుచేస్తాను. సంఘంలో సాకులు చెప్పి నిన్నూ, నీతండ్రిని నామరూపాల్లకుండా నాశనంచేయిస్తాను. దిక్కులేక వీధివీధిని అడుక్కుతినే గతి కల్గిచేస్తాను.

గౌరీ : నొసటనున్న గీత తప్పించలేవుగా !

మూర్తి: ఈవేదాంతమే మిమ్మల్ని వీధికి లాగుతోంది. నామాట విను

గౌరి : వినను వినవలసినపనితేదు. (దారి చూపిస్తూ) దయవుంది దారిపట్టండి (పెద్దగా) ఊ:వెళ్ళవే?

మూర్తి:(నవ్వి) ఆహా! కోపంకుడా నీముఖానికి మరింత అందాన్ని

గౌరి : (పెద్దగా) నోర్మయ్. నీలాంటి సంఘద్రోహి, నీచుడు, త్రాగుమోతు, జూదరి....

మూర్తి : షటప్. (చెంపపై కొద్దాడు) ఆశోచించుకో. మనిద్దరికీ పెండ్లి జరిగితీరాలి. జాగుచేస్తే అపజయం ఆదర్శమై అహుతౌతారు.జాగ్రత్త (చరచరా వెళ్తాడు)

గౌరి : (చెంప సవిరించుకుంటూ) దుర్వ్యసనాలకి ఆలవాలమైన యిలాంటి ఘట్టాలు వున్నమాటంటే వుల్కిపడతారు. పేదవాళ్లంటే అంత చులకనగా ఎందుకు చూస్తున్నారో తెల్సుకునేవాళ్లేని? పేదవాళ్లేనా పరువుతక్కువగా బ్రతికే శ్రాష్ట్రులు? వాళ్లు మనుష్యులు కారా? వాళ్లకి రక్తమాంసాల్లేవా? డబ్బుగలవాళ్లకోర్కెలు కొనసాగించటానికి పేద వాళ్లేనా పరికరాలుగా పనికొచ్చేది? ....అవును ధనికుల దొర్జన్యాలు పేదవాళ్లమీదికే పరుగెత్తుతాయ్....అన్యాయానికి,అక్రమానికి అర్రులుజాచే ఆప్రయోజకులు వున్నంతకాలం నాలాంటి అబలలు అంధకారంలో అదృశ్యం కావలసిందే! అందాకా వాళ్లు నిద్రపోరు.

చం : (కూనిరాగంతీస్తూ ప్రవేశించి) గౌరి :

గౌరి : (కళ్ల నీళ్లు తుడుపుకుంటూ) రండి—(సులకమంచం చూపించి) కూర్చోండి.

చం : (గౌరిని చూస్తూ) పిచ్చిపిల్లా,ఎందుకల్లావున్నావు?

గౌరి : (లేని సంతోషంతో) ఏమీ లేదండి. తలనొప్పిగావుంది.

చం : అంతమాత్రానికేనా ? (కూర్చుంటాడు) మం దేవన్నా
వాడకపోయావా ?

గౌరి : ఫరవాలేదుకెండి... ఆ. క్షమించండి. పేదవాళ్లం, పరు
వుగా బ్రతికే తమలాంటి ప్రభువుల్ని ఎలా సత్కరించాలో
తెలియబట్టేదు.

చం : ఏం? యింతకంటే ఏంకావాలి? రమ్మని స్వాగతమిచ్చావు.
కూర్చోటానికి మంచం చూపావు..చాలు భాగ్యమంతులు
యింతకంటే బండారం చూపిస్తారనుకుంటున్నావా ?

గౌరి : మాటవరుస కంటారే కాని....

చం : మనస్సులో మరో మాటుందంటావ్. అవునా?—ఊ—
అప్పుడే గ్రహించావ్ :

గౌరి : లేదంటారా ?

చం : లేకపోతే యిక్కడ కెందుకొస్తాను? గౌరి:నువు మంచిదానివి.
మంచితనంలో నీకు నువ్వే సాక్షి....ఆ,అన్నట్లు మర్చిను,
యీవేళ పనికి రాలేదేం ? తలనొప్పివల్లనా ?

గౌరి : అవును.యిప్పటికే చాలా ఆలశ్యమైంది అమ్మగారు నా
కోసం ఎదురు చూస్తువుంటారు. మాటలసందర్భంలో
ఆమాటే మర్చాను

చం : ఫరవాలేదులే-కూర్చో.

గౌరి : అమ్మగారు ఆగ్రహిస్తారు.

చం : ఆగ్రహాన్ని అనుగ్రహంగా మారుస్తానుగా....గౌరి: నీతో
ఏకాంతంగా మాట్లాడాలని యెంతోకాలంనుంచి యెదురు
చూస్తున్నాను.అవకాశం కోసం అహర్నిశలూ ప్రయత్నం
చేస్తున్నా.

గౌరి : (ఆశ్చర్యంగా) నాతోనా ? (నెమ్మదిగా) ఏకాంతంగానా ?

చం : అవును....అవకాశాన్ని....

గౌరి : (ఆలోచిస్తుంది)

చం : అనుమానిస్తున్నావా ?

గౌరి : లేదు, చెప్పండి.

చం : అయితే కూర్చో.

(గౌరి క్రింద కూర్చుంటుంది)

చం : కిహళా...యిక్కడ కూర్చోవాలి. (మంచం చూపిస్తాడు)

గౌరి : తప్ప....తారతమ్యాలేకుండా ఆపనిచేయటం చాలా తప్ప.

చం : ఎందుకని ?

గౌరి : మీకూ మాకూ చాలా దూరంవుంది.

చం : (నస్వి) ఏది ? అర్థగజంకంటె ఎక్కువలేదే ! (నమీపించబోతాడు)

గౌరి : (లేచి కొంచెందూరంగా నిల్చుంటుంది)

చం : ఫరవాలేదులే, రా-

గౌరి : వద్దు. క్షమించండి.

చం : గౌరీ ! (భుజంమీద చెయివేస్తాడు)

గౌరి : (చంద్రాన్నిచూసి గాబరాపడ్డా నెమ్మదిగా) నేను మీ యింట్లో దాసిని.

చం : లేదు.నీప్రేమకు నేను దాసుణ్ణి. నిన్నూ, నీ సౌందర్యాన్ని చూస్తూ, అసుక్షణం నాలోనేను ఆనందిస్తూ పొంగిపోతున్నాను. శరీరాలు వేరైనా హృదయాలురెండూ వొకే హృదయంగా వుండాలనే ఆశతో ఎదురుచూస్తున్నాను. నిన్ను ప్రేమించి, పెండ్లిచేసుకొని ఆదర్శంగా బ్రతకాలని

అలమటిస్తున్నాను. అదే నాహృదయంలో ఆశాసాధంగా నిర్మించబడినీ పవిత్రప్రేమను పొందాలని ప్రాకులాడుతోంది.

గౌరి : (గాబరాపడ్డా)వద్దు. యిది మీకు తగనిపని. తింటానికి తిండి లేక, పడుంటానికి పంచతేక తిమ్మి నమ్ముకొని తమ పంచన దాసీవాసిగా చేరాను. దయవుంచి యీ దరిద్రురాల్ని విడిచి ధనికులపిల్లని పెండ్లాడి సుఖపడండి.

చం : పిచ్చిదానా ! ధనానికి ప్రేమకీ సంబంధంలేదు. యీరోజుల్లో ధనికునికంటే పేదవాడే పరువుగా బ్రతుకుతున్నాడు. పేదవాళ్లు వున్నదానితోనే తృప్తిపడి సుఖంగా జీవించేస్తారు. ధనికుడు వున్నదానికి పదిరెట్లు కలపాలని వుబలాటపడి, పాపాన్ని ఆరాధించి, పరమనీచులుగా బయట పడతారు కాయకష్టంవేసి జీవించే కన్యకంటే కాలమీద కాలవేసుకుని కులుకుతూ కూర్చునే కన్యని ప్రేమించి పెండ్లాడితే సుఖంలేదు. నామాట నమ్ము. వినాడు నిన్ను చూశానో ఆనాటినుంచే నాహృదయాన్ని నీకు, నీప్రేమకి అంకితంచేశాను. మరుపరాని మధురస్వప్నాలతో శరీరాన్నే మైమరచి, నాహృదయకిరీటంగా నిన్ను ఆరాధిస్తూ ఆవకాశంకోసం ఎదురుచూస్తూ పొంగిపోతున్నాను. నిన్నే ప్రేమించి నీ ప్రేమభిక్షకోసం ప్రాకులాడుతున్నా! గౌరీ.... నువ్వే నాకూ, నా హృదయ సామ్రాజ్యానికి మహారాణివి.

గౌరి : పేదపడుచుకోసం ప్రయాసపడి ప్రేమించి పెండ్లిచేసుకుంటే మీ పరువు ప్రతిష్టలకే భగంకల్గుతుంది. సంఘంలో విలువతగ్గి సాటివాళ్ళల్లో నవ్వుల పాలవుతారు.

- చం : అయినా సంతోషమే! ప్రేమ వేదరికాన్ని చూడడం. నీకోసం నీ ప్రేమకోసం యేంచేయటాన్ని కైనా సిద్ధంగా వున్నాను.
- గౌరి : నన్ను నిర్బంధించకండి. (చెయి విచిత్తుకొని) అందని ఆదర్శంకోసం ఆశపడి, అపజయం పొందటానికి నా మనస్సు అంగీకరించబట్లేదు. నా మాట వినండి.
- చం : (నిరుత్సాహంగా) నా ఆశ నిరాశ కావలసిందేనా! నిన్ను ప్రేమించి ఫలితం పొందలేని అభాగ్యుణ్ణి కావలసిందేనా;
- గౌరి : (పొంగి పొర్లే దుఃఖంతో) చంద్రంగారూ, కుక్కకంటే హీనంగా వుండాలన్న మమ్మల్ని ఆచరించి అన్నం పెట్టారు. అక్షరాలా మీ మాట ప్రకారం నచ్చుకోవలసిన బాధ్యత నామీదుంది. కాని అందుమూలంగా భరించరాని బాధ పడాలని భయపడుతున్నాను. యిప్పటికైనా నామీద కనికరం చూపి నన్ను మరువటానికి ప్రయత్నించండి.
- చం : ఎలా సాధ్యపడటం? ఈ విశాలవిశ్వంలో ఏమూలచూసినా నువ్వే కనిపిస్తున్నావు.... నీ అందమే నన్ను వెంటాడుతోంది.... ఆకర్షించగల పుష్పాన్ని అందుకోని అభాగ్యుడుంటాడా? గౌరి: నన్నర్థంచేసుకో. నాకు నీ పవిత్ర ప్రేమ భిక్ష ప్రసాదించు. మనం పెండ్లి చేసుకుందాం.
- గౌరి : వద్దు. మనం పెండ్లి చేసుకుంటే మాకు యీతిండికూడా లేకుండా పోతుంది. అమ్మకి అగ్రహంకల్లి నన్ననేక తూలనాడుతుంది.
- చం : భయంలేదు. నన్ను అపార్థం చేసుకుంటున్నావ్. సమయం వస్తే నీ కోసం సర్వం త్యజించివేస్తాను .... భగవంతు

డిచ్చిన రెక్కలున్నాయ్. కష్టపడి కూలిపనిచేసి కడుపు నింపుకుందాం.

గౌరి : (వొక్కసారి చంద్రాన్ని చూసి ఆలోచిస్తూ నెమ్మదిగా) నాకోసం సర్వం త్యజించి వేస్తారా ?

చం : అవును. మాటయందు నమ్మకం లేకపోతే ప్రమాణంచేసి చెప్తున్నాను....

గౌరి : (చంద్రాన్ని చూస్తుంది)

చం : నమ్మలేకపోతున్నావా ?

గౌరి : హృదయపూర్వకంగా నమ్ముతున్నాను.

చం : (ప్రేమగా) గౌరీ ! (దగ్గరకి తీసుకుంటాడు)

గౌరి : (ఆనంద బాష్పాలు విడుస్తూ) చంద్రంగారూ!

(చంద్రం గౌరిని ముద్దుపెట్టుకోబోతాడు. గౌరి తప్పించుకొంటుంది. చంద్రం వుత్సాహంగా పాడతాడు)

అహహ - ఆహహహహహహ - అహహహ అహహ

ఆయే నిజమాయే - నాకల నిజమాయే

తీరుగ ఆశలు - నా మదిలోనా

తీర్చిదిద్దగ వచ్చితివో

॥ఆయే॥

గౌరి : అహహా అహహహా - అహహహహహా

నేనే భాగ్యరాసినిగా - ధన్యురాలనుగా

॥నేనే॥

చం : తళుకు తళుక్మనె - నీ యవ్వనము

చలక్ చలక్మనె నా హృదయమున

మెరుపు తీగెగా - మెరియుచుంటివో

॥ఆయే॥

మూర్తి: వచ్చి ప్రణయకలాపాలు ప్రారంభించారా!.... నేనూ అదే అనుకున్నానులే!

గౌరీ: (కోపంగా) ఇంకేం - యిహ దయచేయండి.

మూర్తి: మరి నువ్వేమంటావు?

గౌరీ: యిది నా స్వవిషయం.

మూర్తి: సరైన పంథాలో నడిపే అధికారం నాకుంది. చంద్రం గారి సంగతి నీకు తెలియదు. వట్టి మోసూరి.... తీయని మాటల్తో తేనెలు కురిపించి అమాయకులైన ఆడవాళ్ల నెందర్నో అధోగతిపాలు చేశాడు....

చం: (పెద్దగా) మూర్తి!

మూర్తి: ఆనవసరం.... గౌరీ, కన్నుగానక కామం కళ్ళకి పొరలు గా కప్పి, నీ జీవితాన్ని మలినం చేయాలని ముందడుగు వేస్తున్నాడు.... నిన్నూ, నీ గౌరవాన్ని గోడగడ్డలు చేసి గంగపాలు చేయాలని పన్నిన పన్నాగం....

చం: (పెద్దగా) ఆవు. (చెంపమీద కొద్దాడు)

మూర్తి: (వెనకవున్న కర్రతీసి) నన్నేనురా కొట్టావు .... నువ్వేమవుతావో ఆలోచించుకో. (కొట్టబోతాడు)

గౌరీ: (అడ్డువచ్చి) ఆగు.... ఏమి టా చౌర్యం?

మూర్తి: (కర్ర పక్కన పడేసి, గౌరీముఖంచూసి) నిన్ను క్షమించి వదిలిపెడుతున్నాను. లేకపోతే యీపాటికి యమలోకానికి ప్రయాణం కట్టివుండేవాడివి.... గౌరీ! దూరమాలోచించి మరి మొదలెట్టు నీ ప్రణయ కలాపాలు.

గౌరీ: (ఆక్షేపణగా) చిత్తం, అలాగే!

మూర్తి:(యిద్దరీ చూస్తూ) నన్ను మర్చిపోకండి. వస్తానూ.
(చరచరా వెళ్తాడు)

చం : గారీ ! వీ డిక్కడి తెందు కొచ్చాడు ?

గౌరి : ఎందు కొస్తాడు.నన్ను ప్రేమించాట్ట!పెండ్లి చేసుకుంటాడట
పగపట్టిన పాములాగా వెంటాడుతున్నాడు.

చం : ఇష్టంలేదనీ, యింటికి రావద్దనీ గట్టిగా చెప్పక పోయావా?

గౌరి : చెప్పినా విసుపించుకోదేనా. రావద్దని ఆస్లేకుండావున్నాను

చం : ఎందుకని ?

గౌరి : వాడు నా మేనమామ.

చం : అంచే ?

గౌరి : మా ఆమ్మకు సాజెత్తు తమ్ముడు.

చం : ఆయితే చూత్రం,యిలాంటి దుష్టులికి దూరంగానే వుండాలి.

గౌరి : అవంతా వొక పెద్దగావ. తర్వాత చెప్తాను.

చం : ఈసంగతి మీ నాన్నకి తెల్పినా ?

గౌరి : తెల్పను.

చం : ఆయ నేమంటాడు ?

గౌరి : నిధానంమీద నిర్మూలం చేస్తానంటాడు.

చం : సరే,అర్థమైంది. యిలాంటి నీచులకి తగిన బుద్ధిచెప్పి,వాళ్ల
ప్రవర్తనని సరిదిద్దాలి. దానికి ఆపాయంలేని వుపాయం
ఆలోచించాలి.....వస్తానూ .... తిర్గి సాయంత్రం కల్పు
కుంటాను.

గౌరి : (సరే అన్నట్లు తలూపుతుంది)

(చంద్రం నిష్క్రమిస్తాడు. గౌరి అతను వెళ్ళిన మార్గాన్నే
చూస్తూ వుంటుంది) (తె ర)

వేదపడుచు

మూడవ రంగం

[స్థలం : చంద్రంయింట్లో చావిడి. సమయం : మధ్యాన్నం మూడు గంటలప్రాంతం సుగుణమ్మ విస్తళ్లు కుడ్తూవుంటుంది. ముందు కొన్ని బాదమాకులు, కొన్ని పూచికలు పడుంటాయి-మిగిలిన రంగాలకరణంతా మొదటిరంగంలోవలెనే వుండాలి కాని, వృత్తమంచంమాత్రం వాల్చబడి వుండాలి. గోడఘడియారం మూడుగంటలు చూపించాలి. తెర నెమ్మదిగా ఎత్తబడుతుంది]

తాత : (దగ్గుతూ ప్రవేశిస్తాడు)

సుగు : రా బాబాయ్....

తాత : వస్తున్నానమ్మాయి, వస్తున్నాను. (ప్రవేశించి మంచంమీద కూర్చుంటాడు)

సుగు : ఏమిటి బాబాయి విశేషాలు ?

తాత : విశేషాలకేం, వింటే చాలావున్నాయి. (అటూ యిటూ చూస్తూ) చంద్రం యింట్లో లేడూ ?

సుగు : లేడు. యిప్పుడే ఆలా వెళ్లాడు.... పనేమన్నావుందా ?

తాత : ఉంది. ఎందుకులేదు.... సుగుణమ్మా ! యిదివరకల్లా చెంద్రం చాలా బుద్ధిమంతు డనుకునేవాణ్ణి.

సుగు : (ఆశ్చర్యంగా) ఇప్పుడో ?

తాత : ఏంచెప్పను. ఎలా చెప్పాలో నాకే తెలియటల్లేదు .... చెప్పటానికి మనస్సంగీకరించటల్లేదు. చెప్పకుండా వుండలేక పోతున్నాను.

సుగు : ఏమిటి బాబాయ్, ఎవర్నన్నా ఏమన్నా అన్నాడా ?

తాత : అందులో యింకా ప్రవేశించలేదులే అమ్మాయ్ !

సుగు : అయితే యిప్పుడొచ్చిన నష్టం ?

తాత : చాలా కష్టమైందే !

సుగు : ఏమిటది ?

తాత : ఏముంది ? మీవా డీ మధ్య పనికిమాలినపనుల్లో దిగాడు.

సుగు : ఏంచేశాడు ?

తాత : ఏంచేశాడా ? మీయింట్లో పనిమనిషి గౌరిని....

సుగు : గౌరిని ఏమన్నా అన్నాడా ?

తాత : ఏమంటాడు ? దాన్ని ప్రేమించాట్ట. పెండ్లి చేసుకుంటాడుట.

సుగు : ఎవరు చెప్పారు ?

తాత : పిచ్చితల్లి ! వాకరు చెప్పాలా ? గోడకు చెవులుంటాయ్.
అందరూ అనుకుంటున్నారు.

సుగు : అందుకే నువ్వు అంటున్నావా ? చంద్రం అలాంటివస్తు
చేయడు.

తాత : అలా వీధిగుమ్మంలోకి పోయి చూడు. పూరు పూరంతా
ప్రతిద్వనిస్తోంది. అంతేకాకుండా, దాని మేనమామ మూర్తి
లేడూ, వాడు ప్రసిద్ధి కెక్కిన రొడీగాడు. వాడు స్వయంగా
చూశాట్ట. కంటికి కనబడ్డవాళ్లందరితోనూ చంద్రం అంటు
తేల్చుకుంటానని మీసం మెలేస్తున్నాట్ట.

సుగు : ఆ యదార్థమేనా ?

తాత : ఎప్పుడన్నా అబద్ధం చెప్పానా? అయినా ఎటుక పిల్లితో
చెలగాటమాడినట్లు ఆ రొడీగాడితో వీధి కెండుకు చెప్పు.

సుగు : ఇదెక్కడి పాపఖర్మం. అసలే వాడు దుర్మార్గుడు.

తాత : అవునుకదా. 'దుష్టునికి దూరంగా వుండమని' మనవాళ్లు పూరికే అన్నారా? .... యితరులు మీ సంసారంలో కల్గి చేసుకోవటం నా కంతగా బాగుళ్లేదు. పెద్దముండాకొడుకుని. నాకూ మీపిన్నికీ చిన్నప్పటినుంచి మీరంటే యెంతో అభిమానం. అందుకని విన్నమాటల్ని నీ చెవిని వేయకుండా వుండలేకపోయాను.... సుగుణమ్మా! మీక్షేమం కోరి చెప్తున్నాను. 'పుండు పుట్టగానే మందువేయాలి' చంద్రాన్ని ఇప్పటికైనా మందలించి మంచిమార్గంలో పెట్టు. లేకపోతే చాలాకష్టం.

సుగు : ఇలా ఎంతకాలనుంచీ జర్గుతోంది బాబాయ్ ?

తాత : నే నేం చెప్పను సుగుణమ్మా! .... బయటపడి పదిరోజులైంది

సుగు : ఇంతవరకూ ఎందుకు చెప్పలేదు ?

తాత : ఇప్పుడుమాత్రం మించిపోయిందేం లేదు. అసలు దానికి వాడికి సంబంధ మెక్కడ చెప్పు ? లజ్జాకారికి విజ్ఞాని కారితో బాంధవ్యమా ? పాచిపనిచేసి బ్రతికే దాసీపిల్లని స్తిపరుడైన మన చంద్రం ప్రేమించటమా? నలుగుర్లోనూ ఎంత నామర్దావనో ఆలోచించు.

సుగు : అవును బాబాయ్. (విచారంగా) అందుకే నాగుండె నీరైపోతోంది. తండ్రిలేని పిల్లాడు, బాగుపడి వృద్ధిలోకొచ్చి తండ్రిపేరు నిల్పుతాడని భ్రమించాను. నీమాటలు విన్నాక ఆనాటి ఆశ యీనాడు జీర్ణించింది. యేం చెయ్యటానికి పాలు పోవటలేదు.

తాత : నువ్వేంచేస్తావు. కూడదని చెప్పి నయానో భయానో వప్పించు... యీలోపుగా నే నారోచించి మంచిసంబంధం తెస్తాను. గుట్టుచప్పిడికొకుండా ఆమూడుముళ్లు పడేయిద్దాం

సుగు : వాడు నామాట వినాలిగాని, యితరసంబంధాలతో పని లేనే లేదు.... మా తమ్ముడుకూతురే వుంది. అదికూడా వాడంటే పొంగిపోతుంది.

తాత : అయితే యింకేం? వెతకబోయినతీగె యెదురైనట్లు అన్నీ అనుకూలంగానే వున్నాయ్.... వాణ్ణి మందలించి వెంటనే వాళ్ళకి వుత్తరం వ్రాయి.

సుగు : అలా జరుగుతే అందంగానేవుంటుంది.... వాడు వప్పుకోవద్దూ!

తాత : ఫలితం పొందినా లేకపోయినా మనప్రయత్నం మనం చేయాలి. నామాట విని అలా చెయ్. అంతా సర్దుబాటవుతుంది. (చంద్రం బయటనుంచి ప్రవేశించి యింట్లోకి పోతాడు. తాత అటూ యటూ చూసి నెమ్మదిగా) ముందు దానిని నిగ్రతీసి బెదురుపెట్టు.

సుగు : మూడురోజుల్నుంచి అది మా యింటిచాయలకే రావటం లేదు.

తాత : అందాకా వచ్చిందీ వ్యవహారం. బాగుంది. వీడేదో దానికి కొవలసిన సౌకర్యాలన్నీ సమకూరుస్తూవుండాలి. యిది మరీ వాటంగావుందని అది వూచుకునుండాలి. ఏంచేస్తాం. మనవుసరం. ఎవరిచేతన్నా ఖబురుచేసి పిలిపించు. (లేచి) పనుంది. నేనలా వెళ్లొస్తానమ్మాయ్.

సుగు . వచ్చాడుగా - పెద్దవాడివి. వాణ్ణి అడిగి చూడరాదూ ?

తాత : (ఆలోచించి) ముందు అలాగే చేద్దామనుకున్నాను. ఆలోచించినమీదట కూడదని తోచింది. ఆ పనేదో నువ్వే చూడు. దీపముండగానే యిల్లు సర్దుకోవాలన్నారమ్మాయి. వస్తానూ (ముక్కుపొడుం పీలుస్తూ నిష్క్రమిస్తాడు)

సుగు : (కళ్లనీళ్లకారుస్తూ మంచమీద కూర్చుని ఆలోచిస్తూ వుంటుంది)

చం : (లోపలనుండి ప్రవేశించి తల్లిని సమీపిస్తూ) ఏమిటమ్మా అలా వున్నావు ?

సుగు : ఏం చెప్పను నాయనా! గౌరి పనికి రావటలేదు. యింటిపనీ వాకిటి పనీ అన్నీ వేనే చేసుకోవాల్సి వచ్చింది. ఏం చేయటానికి తోచక మధనపడి చస్తున్నాను.

చం : అందుకేనా యీ ఆలోచనంతా! అమ్మా! నువ్వీంత ఆమాయ కురాలివేమే! పనిమనిషి మానుకుంటే మరో పనిమనిషిని కుదుర్చుకుంటాం. ఎలుకలున్నాయని యింటికి నిప్పంటించు కుంటామా?

సుగు : గౌరి పని మానుకున్నట్లేనా ?

చం : లేదమ్మా! వాళ్ళ నాన్న నాల్గరోజుల్నుంచీ లేవడంలేదు. అలాంటి వాణ్ణి విడ్చిపెట్టి ఎలావస్తుంది?

సుగు : అది నీ కెలా తెల్పును ?

చం : నిన్ననే కనుపించింది. నెమ్మదించేదాకా నాల్గ రోజులుపాటు రావడని నేనే చెప్పాను.

సుగు : ఈసంగతి నాతో చెప్పావుకాదేం ?

చం : అందువల్ల కష్టంగా వుందని నా కేం తెల్పు ?

సుగు : అవున్నే నాయనా! నా కష్టం నీ కేం తెలుస్తుంది ? (కన్నీరు కారుస్తుంది)

చం : (ఆదుర్దాగా) అదేమిటే! ఎందు కలా ఏడుస్తావు ? ఎవరన్నా ఏమన్నా అన్నారా ?

సుగు : (విచారంగా) ఎవ రెందుకంటారు నాయనా! నా ఖర్మమే నన్ను యెక్కిరిస్తోంది.

చం : నీమాటలు అర్థం కావట్లేదమ్మా.

సుగు : గ్రహించలేకపోతున్నావా నాయనా, మీనాన్న ఎంతపరువుగా బ్రతికారో తెల్సినా ?

చం : తెల్సును. ఇప్పుడొచ్చిన నష్టం ?

సుగు : నీకేం తెలుస్తుంది ? పెద్దదాన్ని, బ్రతికివున్నాను కాబట్టి నీ దుష్ప్రవర్తన నాగుండెల్లో గునపంలాగ పొడుస్తోంది.

చం : దుష్ప్రవర్తనా ?

సుగు : అవును.

చం : నేనేం తప్పవేయలేదే !

సుగు : ఆలోచించి మరీ చెప్పు.

చం : ఆలోచించే చెప్తున్నాను.

సుగు : లోకుల మాటలు వినిపిస్తున్నాయా ?

చం : ఏమంటున్నారు ? ఎవర్నంటున్నారు ?

సుగు : ఎవర్నంటారు ? నిన్ను, నిన్నుబట్టి నన్నూను. నువు గౌరిని ప్రేమించావని, పెండ్లిచేసుకుంటానని మాటిచ్చావని ప్రతిబోటా వింటున్నాను. నిజమేనా చంద్రం?

చం : నిజమేనమ్మా. గౌరిని ప్రేమించినమాట వాస్తవమే. పెండ్లి చేసుకుంటానని మాటిచ్చిన మాటా నిజమే. అలా జరపా

లని కూడా మనస్ఫూర్తిగావుంది. అంత మాత్రానికే యింత దిగులా ?

సుగు : దిగులు కాకేమిటి? నా బాధ సీకేం తెలుస్తుంది? సంఘంలో మీ నాన్న సంపాదించినకీర్తికి నువ్వీ విధంగా తప్పడు పంధాలో నడవటం నీ మనస్సుకి, నీకు నచ్చిందేమో చెప్పు.

చం : తప్పు తేదమ్మా, పెండ్లికి ముందు కావలసింది ప్రేమే. దానికి జాతి మత భేదాలతోనూ, సంఘ సాకులతోనూ పనిలేదు.

సుగు : గౌరి పేద పడుచు.

చం : అయినప్పటికీ శీలవతి.

సుగు : అందుకేనా దాన్ని ప్రేమించింది ?

చం : కేవలం అందుకేనని అపోహపట్టం పొరపాటు. గౌరి అప్పరస లందరికంటే అందంగా వుంటుంది. దాని అందానికి ఆదే సాక్షి. గుణానికి గౌరి తర్వాతనే మరొకళ్ళని చెప్పుకోవాలి.

సుగు : ఇవేనా కావాల్సింది ?

ంం : ఇంతకంటే ఏం కావాలమ్మా ?

సుగు : కాదునాయనా(విచారంతో) వొక్క కొడుకివి. నా అచ్చటా ముచ్చటా సీతోకాక మరెవ్వరితో తీర్చుకుంటాను ? దాన్నే చేసుకుంటే బసవయ్య నా ముచ్చటేం తీరుస్తాడు ? ఎలా తీరుస్తాడు ? మామయ్య లీలని నీ కిచ్చి పెండ్లి చేయాలని ఎంతో వుబలాటపడుతున్నాడు. అదికూడా నువ్వంటే పంచ ప్రాణాలూవిడుస్తుంది. అయిన వాళ్ళని ఆదరించిచేరదీయటం మన ధర్మం. కాని, దాసీదాన్ని ప్రేమించి పెండ్లి చేసుకోటం తప్పకాదూ ?

చం : మామయ్యమాత్రం స్తితిపరుడా ?

సుగు : కాదు. కాకపోయినా అయిన సంబంధం.

చం : అందుకోసం నన్ను బాధపెట్టకు. గౌరి మనింట్లోనే దాసీది. నేను దాని ప్రేమకే దాసుణ్ణి....

సుగు : నామాట వినవా ?

చం : ఊహించు. నామనస్సు నానుండి వేరుకాదు. వేరుచేయాలని ప్రయత్నించనూవద్దు. నామీద నీకు పవిత్రపుత్రప్రేముంటే నన్ను గౌరినే పెండ్లిచేసుకోనిండు.

సుగు : (కోపంగా) అలా జరగటానికి వీలుకాదు. లోకం మన్ని చూసి పరిహసిస్తుంది.

చం : పరిహసించేది పరువులేని పశువులు. ఎదటివాని సుఖం చూసి వోర్వలేని వెర్రివెధవలు.

సుగు : చంద్రం (పెద్దగా అంటుంది)

చం : అవునమ్మా.

సుగు : నామాటయందు విశ్వాస మనే దుంటే యిప్పటికైనా మనస్సు మార్చుకో.

చం : మనస్సు మార్చుకోనా ? జారిన మాట, పోయినవస్తువు, చేసిన ప్రమాణం తిర్గిరావటం చాలాకష్టం. నేను చేసినపని నీకు, నీ మనస్సుకీ కష్టంగావుంటే యింట్లోనుంచే వెళ్లి తానులే.

సుగు : (పొంగిపొర్లే దుఃఖంతో) వద్దు చంద్రం, వద్దు. మాతృ హృదయం గ్రహించలేక మట్టిపాలుచేయకు. మీ నాన్న లేనేలేరు. నా ఆశలన్నీ నీమీదే పెట్టుకు ప్రాకులాడు తున్నాను. [సూర్యం ప్రవేశించి ప్రక్కగావుండి వింటాడు]

నామూలంగా నువ్వంత బాధపడకు .... నీకు గౌరమీదే అంత ప్రేముంటే దాన్నే పెండ్లాడి సుఖపడు.

చం : (ఆనందంతో) అమ్మా: (కొగలించుకుంటాడు)

సుగు : నీ సంతోషమే నా సంతోషం. నీ యిష్టప్రకారం దాన్నే పెండ్లాడి సుఖపడు. (బుజ్జిగిస్తుంది)

చం : అమ్మా! నిజంగా నువ్వు బంగారు తల్లివే! (వెళ్ళ బోతాడు)

సుగు : చంద్రం!

చం : (నిలుస్తాడు)

సుగు : ఎక్కడికి నాయనా ?

చం : ఈ శుభవార్త నా గౌరికి చెప్పివస్తానమ్మా.

సుగు : అలాగే నాయనా. చూడు, మరోమాట. దాని మేనమామ నూర్త పేరుపొందిన రౌడీ. దుర్మార్గుడు. వాడు నీమీద కత్తి కట్టాడని విన్నాను. జాగ్రత్త బాబూ.

చం : అమ్మా. నీ ఆశీర్వచనం, గౌరి పవిత్రప్రేమ అలాంటి కత్తుల్ని ఎన్నిటినైనా తునకలుచేస్తాయి .... వస్తానమ్మా [చరచరా వెళ్తాడు. సుగుణమ్మ పమిటచెంగుతో కళ్లనీళ్లు తుడుచుకుంటూ వుంటుంది. సూర్యం చంద్రం పోయిన మార్గాన్ని ఆశ్చర్యంగాచూసి విచారంగా సుగుణమ్మని సమీపిస్తాడు]

సూ : (విచారంగా) పిన్నీ!

సుగు : ఏమిటి నాయనా !

సూ : మీ కీనాటికి ఎంతకష్టంకల్గిందో చూశావా పిన్నీ !

సుగు : మాకా ! ఏమిటి సూర్యం ?

సూ : ఏం చెప్పనమ్మా. మీకు కష్టం వస్తే వకటి నాకొస్తే వకటినా? మీ కష్టాన్నే నాకష్టంగా దావించి బాధపడతాను ఏమన్నా చెప్తే సమ్ముతావో లేవోనని భయపడుతున్నాను.

సుగు : ఫరవాలేదులే చెప్పు నాయనా.

సూ : చెంద్రం నా ప్రాణమిత్రుల్లో ప్రభముడు. వాడంత మంచి వాడు యిండియాలోనే లేడనుకునేవాణ్ణి

సుగు : (విసుగ్గా) సంగతేమిటో చెప్పు ?

సూ : ఆయ్యో పిన్నీ! ఏం చెప్పను పిన్నీ! యిరుగు పొరుగంతా యీసడిస్తోన్నది పిన్నీ. సంఘంలో విలువ పూర్తిగా తగ్గింది. కులనుంచి యీవేళో రేపో బహిష్కరింప బడతూ నికీ సిద్ధంగా వున్నారు పిన్నీ.

సుగు : కారణం ?

సూ : (ఏడుస్తూ) ఇంకా తెలియదా పిన్నీ. చెంద్రం మీ యింట్లో పనిచేసే దాసీముండని ప్రేమించాట్ట.

సుగు : అందుకేనా ?

సూ : ఇంకెందుకనుకున్నావు. ముందన్నా జాగ్రత్తగా వుండటానికి ప్రయత్నంచేయి పిన్నీ (గెడ్డంపట్టుకొని) నా మాట విను పిన్నీ.

సుగు : భయంలేదులే నాయనా! మన్ని ఎవరూ ఏమీ చేయలేరు.

సూ : ఆలా అనకు పిన్నీ. అన్ని రోజులూ మనవికావు. దాని మామ మూర్తిగాడు లేడూ (గుండెలమీద చెయివేసుకొని) వాడు మండిపడి మారణహోమం చేస్తానంటున్నాడు. (చెయిపట్టుకొని) వాళ్ల నిప్పటికై నా మంచినూర్గంలో పెట్టు

పిన్నీ. వాణ్ణి మందలించి ఆ ముండని గుమ్మంలోకి రాసి
యకు పిన్నీ....నామాటవిను పిన్నీ.

సుగు : సాధ్యంకానిపని. ఆపని చేయరేను....చేయటానికి మనస్సు
అంగీకరించటలేదు....వాడి సంతోషమే నాసంతోషం....
వాడి యిష్టప్రకారం గౌరవేయిచ్చి పెండ్లి చేస్తాను.

సూ : ఆ! (విసుగ్గా నెత్తిమోదుకుంటూ) అదికాదు పిన్నీ,
కొరివితో తలగోక్కుంటామా చెప్పు. వాడి అందానికి
యీ అప్పర్నే దొరికిందా చెప్పు? సూరకాయ చెక్కలే
మొహమా అదీనూ....సంఘం....

సుగు : సూర్యం! యింక నువ్వేమీ చెప్పద్దు. సంఘంతో నాకు సం
బంధం లేదు. సంఘం అనేది మానవ కల్పితమైన మహా
మూర్ఖి. ఆ మహామూర్ఖి చూచిస్తో నామనస్సు మారదు.
నేను ఆచరించేదికూడా వాడి ఆదర్శాన్నే :

సూ : (నొసళ్లు చిట్లించి) అదికాదు. మీకాలంలో ముందు
ప్రేమించుకోటమనేది వుండేదా? యిప్పుడుమాత్రం?
ఎక్కడన్నా .... ఏయింట్లోనన్నా....పెండ్లిఅయ్యాక ప్రే
మించుకోటమనేది వుంటుంది. అది మన శాస్త్రధర్మం.
అనాదినుంచి వస్తున్న ఆచారాల్ని అనుసరించాలి కాని,
అర్థంకాని ఆదర్శాలకోసం ఆయాసపడి ప్రాకులాట్టం
మన దేశానికే ఆప్రతిష్ట..... పనికిమాలిన పేదపడుచుతో
-అందులో పెండ్లికాకుండా ప్రేమకలాపాలు జరుపుతే మన
గౌరవం గోడగడ్డలు కాకుండా వుంటుందా? చెప్పు పిన్నీ
వుంటుందాంట? పెద్దదానివి. నువ్వు గట్టిగా పటు పట్టిచెప్తే

నాడు కాదంటాడా? (కాళ్లుపుచ్చుకొని) నాకోసమన్నా మందలించు పిన్నీ-

సుగు : (లేచదీస్తూ) మందలించాను నాయినా.. ఫలితం పొందలేక పోయాను వాడి నిర్ణయాన్ని కాదని నే నేమీ చేయలేను.... పోసీ నువ్వు వాడూ ప్రాణ స్నేహితులుగా. నీమాతేమన్నా వింటాడేమో ప్రయత్నించు.

సూ : ఆ! వింటాడు. వింటే నీకాళ్లుచ్చుకోటమెందుకు ? (లేచి) తల్లికితగ్గ కొడుకు. కొడుక్కితగ్గ తల్లి. అనుభవించేవాళ్లు మీరే మధ్య నాకెందుకు. (నిట్టూరుస్తూ) వెళ్లొస్తాను పిన్నీ. (వెళ్లబోతాడు)

సుగు : (సమీపించి బుజ్జిగిస్తూ) సూర్యం! భయపడకు. గౌరి దాసీదై నా, పేదపడుచై నా, అది మనింటికొచ్చి కాపురం చేస్తుందికావి, చంద్రం దానియింటికి పోడు. మసిబొగ్గ యినా మెరుగుపెద్దే మాణిక్యంలాగ కనుపిస్తుంది.

సూ : మీయిష్టం. డబ్బుకలవాళ్లు ఏపనిచేయటానికై నా సమర్థులు. యిదే నాలాంటివాడుచేస్తే నల్లరూ మొహాసుమ్మేస్తారు.... పిన్నీ. నీ కొడుకు ప్రవర్తనసరిదిద్దుకో. లేదా నువ్విష్టపడ్డట్టు నేనిష్టపడను. అది నా భవితవ్యానికే భంగపాటు (పెద్దగా ఏడుస్తూ) యీ కారణంగా నాకూ చంద్రానికీ వున్న స్నేహం తెగతెంపులు చేసుకుంటున్నాను. మీ గుమ్మం తొక్కటం కూడా నాగౌరవానికి భంగమే.

సుగు : (అంధకారంగా) సూర్యం....

సూ : (పెద్దగా ఏడుస్తూ) సూర్యం సర్యనాశనమైనాడు. ఆనాడే చంద్రాన్ని అర్థంచేసుకున్నాను. (గౌరి నెమ్మదిగా ప్రవే

శిస్తుంది. సూర్యం గారిని కోపంగా చూస్తూ సుగుణమ్మ తో) వస్తాను పిన్నీ. (చరచరావెళ్తాడు)

సుగు : గారీ! పనికి రావటలేదేమే ?

గౌరి : మానాన్నకి అమ్మవారు పోసిందమ్మా.

సుగు . అమ్మవారా ?

గౌరి : (విచారంగా) అవునమ్మా. బ్రతుకుతాడనే ఆశలేదు.

సుగు : విచారించకు. భయంలేదు. ఆ తల్లె కాపాడుతుంది.....సరే గాని చంద్రం మీ యింటికి వచ్చాడా ?

గౌరి : లేదమ్మా రాలేదు.

సుగు : నిన్న మొన్నట్లో....(గౌరి 'వచ్చారు' అన్నట్టు తలూపు తుంది) నిన్ను పెళ్లిచేసుకుంటానని మాటయిచ్చాడుటగా!

గౌరి : (భయపడ్తూ) లేదమ్మా.

సుగు : పోనీ ప్రేమించాడా ?

గౌరి : లేదు.

సుగు : సువ్వన్నా వాణ్ణి....

గౌరి : అ,అ,అ,దీ లే లే లేదు.

సుగు : లోకులు కూనే కారుషూతలు వినవస్తున్నయ్యా ?

గౌరి : ఇల్లువిడ్చి బయటకు రావటంలేదు. యేమంటున్నారు ?

సుగు : చెప్తున్నాను విను. సీమాలంగా చంద్రాన్ని సంఘం తూల నాడుతోంది. నలుగుర్లోనూ నాకుటుంబం సవ్యలపాలా తోంది. ఇప్పటికైనా నిజంచెప్పి సీతప్పను వప్పుకో.... మాట్లాడవే?

గౌరి : (నెమ్మదిగా) నిజమేనమ్మా.

సుగు : పెళ్లి చేసుకుంటానన్నాడా?

గౌరి : అన్నారు.

సుగు : అసంభవం. అలా జర్గటానికి వీలేదు. చంద్రం లక్షాధికారి. నీవు చంద్రం నీడన బ్రతకవలసిన బానిసవి. మీ యిద్దరి మధ్య యీ దారుణం జర్గటానికి వీలుపడదు. అందుకు నే నొప్పుకోను. జాగ్రత్త (లోపలికి వెళ్తుంది)

గౌరి : (పెద్దగా ఏడుస్తూ) చంద్రం!

మంచిరోజు కాదోయ్

మనసునిండ కలతేనోయ్ ||మంచి||

అల్లకొన్నా మబ్బు

చూయమయ్యిందోయ్

వలచి పిలవిన నోరు

కట్టుకడిసోయింది

శూన్యసీమగనుండె

ఈ పేదపడుచుకీ ||మంచి||

ఎండనక వాననక

ఎదురు చూచిన నాకు

ఏదారి పోవలెనా

ఏమి కానున్నదా ||మంచి||

సుగు : (ప్రవేశించి)పిచ్చిపిల్ల. భయపడకు....నీప్రేమ ఎలాంటిదో అర్థం చేసుకోవాలని ప్రయత్నించాను. అంత మాత్రానికే యింత విచారమా? చెంద్రం తప్పకుండా నిన్నే పెండ్లి చేసుకుంటాడు.

గౌరి : (పొంగిపొర్లే ఆనందంతో) అమ్మా!

విడివడనట్టి

పలపుత్రీగెగా

కలసిమెలసి

తిరుగాడెవమూ

ఎంతో హాయిగ

విహరించెదమూ

॥నేడే॥

[తెర]

ఈ రచయితదే మరో సాంఘిక నాటకం

★ ఆ శా భం గం ★

ఆయివోపిట అరవై ఏండ్ల వృద్ధుణ్ణి పెండ్లిచేసుకొని, భర్తను పోగొట్టుకొని, అష్టకష్టాలూపడి, సంఘానికి, సంఘాచారాలకు లోనై, సనాతనాచారాలకు దాసోహంచేసే తండ్రి తారు కూతలకు కలవరపడి, తన్ని ప్రాణంగాచూసే బావని ప్రేమించి పెండ్లాడవచ్చుకున్న ప్రమునికి దూరమై, దగాపడి, దారితప్పి పిచ్చిదై, కూకటివేళ్లతో కూలిపోతున్న తండ్రి దురాచారాలకు ప్రాణాలనైతం అంకితంకేసి 'ఆశాభంగం' పొందిన వాక అబల అధాగ్యజీవితగాధ. వెల రూపాయిపావలా

విజయ పబ్లికేషన్స్, విజయవాడ 2.

వేద ప డు చు

నాలుగవ రంగం

[స్థలం : రోడ్డు. తాత, తాతవెనక సూర్యం మాట్లాడుకుంటూ ప్రవేశిస్తారు]

సూ : ఇదిగో. నువ్వెన్నన్నాచెప్పు. ఆ పాడువని నేను చేయను. అంటే చేయదల్చుకోలేదు.

తాత : నా మాట యందు లక్ష్యముంచి మరీ మాట్లాడు. నువ్వీపాటి పని చేశావు అంటే చంద్రంతలదన్నిన భాగ్యమంతుడి వవుతావు.

సూ : (విస్మయం) నీభాగ్యం బండలుకాను, నా కొద్దయ్యాంటే :

తాత : వినవయ్యా. నీకువచ్చిన ధయమేమీలేదు. నీమీద యీగ వాలనియ్యను. నీకా కోరినంతడబ్బు :

సూ : డబ్బురాసించి ఆపని చేస్తానని ఎప్పుడూ ఆనుకోవద్దు. పైగా యీగని వాలనియ్యనంటావు. దొంగపని చేస్తే యీ గెండుకు వాల్తుంది. .... పోలీసాళ్ల లాటీలే ఆస్తాయి. పీకపిసిగి యినసకటకటాలమధ్యకి యిసురుతారు. తెలిసినదా?

తాత : ఆపని చేసేది గారిని, నిన్నుకాదు.

సూ : తాతా! తీయని మాటల్లో లోబచ్చుకోటానికి నేనేం కుర్రాణ్ణుకున్నావా? సొమ్ము నే నపహరిస్తే గారి నెండుకు జైల్లోవేస్తారు? నీమాటలు ఏమన్నా నమ్మతగ్గవేనా?

తాత : (నవ్వి) అందులోనేవుంది అంతరహాశ్యం - కావాలంటే కార్యరూపంలోకి తెద్దాం...ఏం చెయ్యాలో, ఎలాచెయ్యాలో.

ఎప్పుడుచెయ్యాలో చెప్తాను, రా. (రెక్కపుచ్చు గుంజుతూ)
రావయ్యాంటే-

సూ : (విదలించుకొని) అదేమిటయ్యా! నీ ఆఘాయిత్యం మండి
పోను. వద్దయ్యాంటే, రావయ్యాంటావేమిటి ? నీకేమన్నా
మతిపోతోందేమయ్యా ?

తాత : మతిపోయేది నీకు.

సూ : (ఆశ్చర్యంగా) నాకా !

తాత : నీకే. ఆసలు నీ మెదడు మందగించింది.

సూ : అదేమిటి ?

తాత : ఏమిటో చెప్తా విను. గౌరిని మన చంద్రం పెండ్లాటం నీ
కిష్టమేనా ?

సూ : ఉహూ, లేదు.

తాత : లేనప్పుడు నీ కీ దయెందుకు ?

సూ : దానికీ దీనికీ సమంధ మేమిటయ్యా?

తాత : కావలసినంతంది. పెండ్లికాకుండా అడ్డుపుల్లలు వెయ్య
టానికి ను వ్యాప్తుకుంటావా ?

సూ : ఓ. అలాంటివి ఎన్నన్నా చెయ్య. ఆనందిస్తాను.

తాత : అందుకోసమే యీ ఆర్భాటమంతాను.

సూ : అదేమిటి తాతా! నీమొహం. దొంగతనం చేస్తే పెళ్లగి
పోతుందా ?

తాత : పెద్దవాళ్లమాటలు వేదాక్షరాలనుకో. యిలా రా. ఆసలు
విరుగుడు చెవిని పడేస్తాను. (చెవిలోచెప్పి) అర్థమైందా ?

సూ : (ఆలోచించి) ఆ, రైతే - అలాచేస్తే బాగానే వుంటుంది.

తాత : ఇంకా జాగుచేస్తావేం ? రా (రెక్కపుచ్చుకు లాగుతాడు)

సూ : వుండవయ్యా. (రెక్కవిదల్చుకొని)అబ్బ.... రెక్క పూడి పోగలదు....జాగ్రత్త....యింతకీ ఎక్కడికి రమ్మంటావు?

తాత : మూర్తి దగ్గరికి.

సూ : వా డెవడు ?....ఆ రొడీగాడా ?

తాత : అవును.

సూ : (గిర్రున వెనక్కుత్తిరి భయంతో) అయ్యోబాబో! నేను రాను. (వెళ్లబోతాడు)

తాత : (చెయ్యిపట్టుకొని) భయంలేదు.

సూ : తాతా! పాముతో చలగాటమనేది మన పనికాదు.

తాత : ఏయ్, ఎక్కడో వెరివెంకటాయలాగున్నావేమిటి? మూర్తి చాలా మర్యాదస్తుడు. మంచివాడు.

సూ : నీపాలిట మంచివాడే కావచ్చు. నాపాలిట పగపట్టిన పాముతో సమానము.

తాత : ఏం?

సూ : అలా అడుగు. నేను చంద్రం ప్రాణమిత్రులలో ప్రథముణ్ణి అని వాడికి తెల్పును కదా.

తాత : తెలుస్తే?

సూ : తెలుస్తే!....బాగా చెప్పావు.వాడి చేతుల్లో పడ్డానంటే వొక్క దెబ్బతో టపా కట్టాలి. ఎక్కడికి? యమలోకానికి. నేను రాను. కలోగంజో వున్నదాంతోనే తప్పి పడతాను.

తాత : పోనీ, నీ ప్రాణానికి నాప్రాణం అడ్డం వేస్తాను. రా.

సూ : (తాత చేతులు పట్టుకొని) నన్ను వదలిపెట్టు. కావాలంటే కాళ్ళు పుచ్చుగు బ్రతిమిలాడతాను.తాతా, చెంద్రం నేహం

వదలుకున్నా నాకీ బాధెందుకు చెప్పు. కావాలంటే వాళ్ళు యింటివాయలక్కూడా పోను. సరా?

తాత : అదేంమాట? నేను మాత్రం వాళ్ళింటికి పోవటల్లేదా రావటల్లేవా? వాళ్ల మీదుండే ప్రేమచేత నైతేకాని, మరింకెందుచేతన్నాకాని, గౌరిని విడ్చిపెట్టమని ఎన్నిసార్లు బ్రతిమిలాడాను. విన్నారా!

సూ : నామాట విన్నారు కాబట్టూ, నీ మాట వింటానికి.

తాత : అందుకే యిద్దరం కలసి మనమాట నెగ్గించుకోవాలి. మనం వాళ్ళింటికిపోయి వస్తూండాలి. మనవస్తు మనం చేస్తూవుండాలి. (అటూయిటూ చూచి నెమ్మదిగా) సూర్యం! యీ పని మనం చేశామంటే మనకి ఆరువందల రూపాయలు సునాయాసంగా వస్తాయి. చెరో మూడువందలు పుచ్చుకుందాం.

సూ : (సంతోషంగా) ఆ : మూడువందలే! అయితే యిప్పుడే వస్తాను. (వెళ్లబోయి) తాతా ఎందుకన్నా మంచిది. వాడి దగ్గర ఆరువందలూ నువ్వేతీసుకొని నా మూడువందలూ నాకు పారేయ్.

తాత : (నాలుక చప్పరించి) లాభం లేదయ్యా. యిద్దరం కలసి పోవాలి. యీపని మావల్ల అవుతుందని వాడికి గట్టిగా మాటివ్వాలి. అడ్వాన్సుగా వందో రెండువందలో మనం ఆత్యవసరఖర్చులక్రింద పుచ్చుకోవాలి.

సూ : (బుర్రగోక్కుంటూ ఆలోచించి) అయితే వొకపని చెయ్యి. నేను బయట నిల్చుంటాను. నువ్వు వెళ్లి వాడితో అంతా మాట్లాడేసి, అడ్వాన్సు తీసుకురా.... నేనుకూడా అక్క-

డికి తప్పనిసరిగా వస్తేనేగాని పనిజర్గని నీ మనస్సులో
వుండి, నాకు ప్రాణధయం లేదని నీకు గట్టిగా తోస్తే
వచ్చి నన్ను కూడా తీసుకుపో. ఏం ?

తాత : సరే, పద.

[యిద్దరూ వెళ్తారు. అనంతరం తెరెత్తబడుతుంది....
పేటల్ మీద మూర్తి ఘోబో అలంకరించిన ప్లాండు,
ప్రక్కగా కొన్ని పుస్తకాలువుంటాయి. దానికి సమీపంలో
రెండు కుర్చీలు. దిగ్గరగా వాలుకుర్చీ-అందులో మూర్తి
పడుకొని సిగరెట్ కాలస్తూ పత్రిక చదువుతుంటాడు.
నాగన్న నెమ్మదిగా ప్రవేశిస్తాడు]

మూర్తి: నాగన్నా, వెళ్లిన పనేమయింది?

నాగ : ఇంటికా డోరూ లేరు దొరా.

మూర్తి: మనవసరం కాదూ, మళ్ళీ వెళ్లాలి.

నాగ : ఒకసారా? ఆలిముండా మొయ్య! ఆరుసార్లెల్లాను. అంతుం చేనా

మూర్తి: ఊళ్ళో వున్నాడా?

నాగ : వుండ కేడ తెల్తాడు? వున్నాడంట.

మూర్తి: ఎవరు చెప్పారు?

నాగ : ఆల్లింటి పక్క పంతులుగోరు.

మూర్తి: పోనీ, సూర్యం కనుపించాడా?

నాగ : ఎప్పుడు సూసినా చేసిన తల్పులు ఏసినట్టే వుంటాయి.

(నవ్వి) ఆలిముండా మొయ్య! అస లాయిస పపంచకంలో

వున్నాడో వూడిపోయాడో అసలే తెల్ల.

మూర్తి: మా బావ కెలా వుందో విచారించావా?

నాగ : ఆ! బావంటే గుత్తు కొచ్చింది. అమ్మవారు శెలవిచ్చిందంట.
కాని.....

మూర్తి: ఏమిటి ?

నాగ : ఏటుంది ? మీ బావ బసవయ్యగారు ఆరునెల్లమట్టి
యింటి బాడుగ యియటల్లేదంట. కామండుకి కోప
మొచ్చి కట్టంగా మాట్లాడంట.

మూర్తి : (వికటంగా నవ్వి) ఇవంతా ఎవరి పన్నాగమంటావు.

నాగ : (ఆశ్చర్యంగా) ఏంటి దొరా? ఆలిముండా మొయ్యో. మీరు
పన్నిందేనా ?

మూర్తి : ఏమనుకున్నావు ? మూర్తి తల్చుకుంటే ముప్పయ్యే
తిప్పలు పెట్టి మూడుచెర్వుల నీళ్లు తాగిస్తాడు.

నాగ : హిహిహిహి. అయ్యగారి వాలకంలోనే కనిపిస్తున్నాయిగా.

మూర్తి : ఆ.... తర్వా తేమైంది ?

నాగ : ఏమవుద్ది.... మీ గౌర మ్మెల్లి యీ సంగతంతా సెంద్ర
య్యతో నెప్పిందంట.

మూర్తి : వాడు దానికి సహాయపడ్డాడనా ?

నాగ : పడ్డాడుగా !

మూర్తి : మూతిపళ్లు విగ్గాయా ?

నాగ : ఆలిముండ మొయ్య ఆపట్టం కాదు. యింటికిం దియ్యాలిన్న
అద్దెంతా యిసిరికొట్టి, అయిల్లు కాలీ శేయించాడంట.

మూర్తి : (ఈర్ష్యగా) ఇల్లు ఖాళీచేయించాడా !

నాగ : అవును దొరా !

మూర్తి : ఎక్కడికి మార్చాడు?

నాగ : సుప్తాగా ఆల్లింటికాడే ఎట్టేశాడంట.

మూర్తి: (విషపు చూపులతో సిగరెట్టు పీల్చి పుగ వదుల్తూ) పెద్ద
నిక్కే వచ్చిందే!

నాగ : ఏం సిక్కు దొరా?

మూర్తి: పన్నిన పద్యవ్యాహం....

నాగ : యింకా యీలుగా అవుద్ది.

మూర్తి: ఏవిధంగా?

నాగ : (నవ్వి) నా మామూలుకాడ నాలుక సప్పరించకుండా వుండా
రంటే-ఆలిముండమొయ్య-ఆళ్ళంతు తేల్చుకోనూ. (మీసం
దువ్వుకుంటూ) నాగన్న తల్చుకుంటే ఆళ్ళందర్ని అరసే
తులో పెట్టుకు ఆడింపనూ! హూఁ....

మూర్తి: మూర్తికి కుడిభుజం నువ్వేగా.... నీ క్కావలసింది నే నెప్పు
డివ్వలేదు.... గౌరి నాదికావాలికాని, నిన్ను అందలంలో
పెట్టి పూజ చేయించనూ.

నాగ : (నవ్వి) అనుకుండాలే. ఆలిముండమొయ్య! ఆమాతే అను
కుండానే. సరేకాని దొరా! మనం ఎంతో జాగ్రత్తగా
పనినే త్రేనేగాని పనందుగా పన్నీదేరవు.

తాత : (బయటనుంచి ప్రవేశించి) నమస్కారం మూర్తి:
(కూర్చుంటాడు)

మూర్తి: ఎందుకండీ? ప్రయోజనంలేని మొక్కుబళ్లు! వాళ్ల సంసార
మంతా నీచేతుల్లో వున్నట్లు చెప్పావు నాచేత అయినకాడికి
డబ్బు తగలేయించావు. వెళ్లావు, వెళ్ళినపని ఖాళీచేసు
కొచ్చావు.

తాత : నే నేం చేయను చెప్పండి. వాళ్లు నామాటయందు విశ్వాస
ముంచుతారనుకున్నాను. తల్లిముండకి పెటాల్చిన తంపు

లన్నీ పెట్టాను. చెప్పవలసిన సాకులన్నీ చెప్పాను. గౌరిని పెండ్లాడితే వాళ్ళ గౌరవానికి ధంగంకల్గుతుందని. నయగుర్లోనూ విలువతగ్గి వీధికెక్కుతారని, మూర్తితో విరోధం త్రాడుపాముపగతో సమానమని - అబ్బబ్బ.... వాకటా?-ఎన్నో చెప్పాను. కుర్ర వెధవ చెంద్రం వినండి తల్లిమాత్రం ఏంచేస్తుంది చెప్పండి?

మూర్తి: మంచిపని చేసింది. ఎవటివాణ్ణి వెధవని చేయాలని వాళ్ళని కూడా తసిండ్లలోనే పెట్టుకుంది.

తాత : విన్నాను. అంతా విన్నాను. ఏమీ చేయలేక పూరుకున్నానా? సమయంచిక్కాలి. సర్వం సానుకూలపడాలి.

నాగ : ఆలిమండమొయ్యా! అద్దదేగా నేను నెప్పేదీను.

తాత : తగ్గరా నాగన్నా!

నాగ : సరే. ఏటినేర్తాను. తగ్గాను.

మూర్తి: మిమ్మల్నందర్నీ చేరిదీసినందుకు మాపస్లన్నీమా చక్కగా నేరవేరుస్తున్నారయ్యా.... డబ్బు మాత్రం ఎక్కడదక్కడ కరిగి పోతోంది. కావలసినపని ఆవగింజలో ఆరథాగ మన్నా కాలేదు.... నాడబ్బు తింటున్నందుకు మీ మీద నాకు సర్వహక్కులు వున్నాయ్. మీచేత ఏ పన్నైనా చేయించుకోవచ్చు.... అందుకే నా కోపానికి గురికాకుండా కార్యం సాధించే మార్గం కనిపెట్టండి

నాగ : అదేగా నేను చెప్పేదీను.

మూర్తి : (కోపంగా) నోర్చుయ్.

నాగ : (ఉలిక్కిపడి నోరుమూసుకుంటాడు)

మూర్తి : (పెద్దగా) తాతా మాట్లాడవేం ?

తాత : వేరే దారేదీ కనుపించటలేదు....వాక్కతే మార్గం కను
పిస్తోంది.

మూర్తి : ఏమిటది ?

తాత : సూర్యంద్వారా సుగుణమ్మ యింట్లో దొంగతనం
చేయించి నేరం గౌరవీద పెట్టాలి.....

మూర్తి : పెడదే !

తాత : దాన్ని అరెస్టు చేస్తారు.

మూర్తి : చేస్తే !

తాత : ఇంకేముంది ? పీటమీద పెళ్లి ఆగిపోతుంది. వాళ్ల పరువు
వీధి పా లవుతుంది .... చంద్రానికి అదంటే విరక్తి
వుడుంది.

మూర్తి : అందుమూలంగా మనకొచ్చేలాభం?

నాగ : ఆలిముండామయ్యా! అంతా లాబమేగా ?

మూర్తి : నువు నోర్మయ్.

నాగ : కాదొరా !

మూర్తి : అయే దేమిటి ?

నాగ : అట్టా అడుగు దొరా ! దొంగతనం ఎనకాల-(కన్నుకొట్టి)
అదికూడా కట్టామంటే కాలుకాలిన పిల్లిలాగ అయిన
వాళ్లకోసం ఎదురు సూసుకుంటూ మనగూట్టోకొచ్చి
పడుట్టి.

మూర్తి : తండ్రి బసవయ్యుండగా....

నాగ : అట్టా రండి దారికి. మనకి కూసీలు నేయటం, నేయించ
టం అలవాతేకండా....ఆ నాయాయిగాణ్ణి - ఆలిముండా

మయ్యా! అయిదు నిమిషాల్లో అంతం నేయించి పారే
తాను.

మూర్తి : (ఆలోచిస్తూ) ఫలితం వుంటుందాని?....

తాత : తినబోతూ రుచడుగుతారేం....మీరే చూద్దురుగాని.

మూర్తి : సూర్యం చంద్రానికి ఆప్తమిత్రుడు. యీపనికి వాడు
అంగీకరించడు.

తాత : అవసరమైతే వాణ్ణి తమకాళ్లదగ్గరికి తీసుకొచ్చి మరీ
చెప్పిస్తాను. సూర్యం చంద్రంతో స్నేహం చేయటం
లేదు. తమరు అంగీకరిస్తే తమ ఆండగా పనిచేస్తాడు.
అందుకు సిద్ధంగావున్నాడు.

నాగ : ఆలిముండామయ్యా. యింకేం....మనకింక అడ్డమేలేదు.
(నవ్వుతాడు)

మూర్తి : చంద్రానికి సూర్యానికి స్నేహం ఎందుకు చెడిపోయింది?

తాత : ఇందుకే. పరువుతక్కువ పేదపడుచుతో ప్రణయకలా
పాలు ప్రారంభించినందుకు. మాకు అన్యాయం జర
క్కుండా మాకు రావలసిన బహుమానం మా కిస్తేనా!
హూ, మేమిద్దరం తమకిరెక్కలుకంటే ఎక్కువగా పని
చేస్తాం. మాటయందు నమ్మకంమాత్రం వుంచండి.

మూర్తి:(ఆలోచించి) సరే. సూర్యాన్ని నాదగ్గరకు తీసుకొచ్చి
వప్పించు.

తాత : ఇప్పుడే చెప్పిస్తాను. నాగన్నా! యిలా రా. బయట బొగడ
చెట్టుక్రింద సూర్యం కూర్చునుంటాడు; వెళ్లి తీసుకురా.

నాగ : ఓ, ఆలిముండమొయ్య! అరనిమనంలో తీసుకురానూ.
(వెళ్తాడు)

మూర్తి: సూర్యం నీతో ఎందుకు రాలేదు?

తాత : తమ మాటచెప్పేనే భయపడుతున్నాడు.

మూర్తి: ఎందుకు భయం?

తాత : వొకప్పుడు చంద్రం స్నేహితుడుకాదూ .... ఆకోపంతో వీడికేదన్నా హానిచేస్తారేమోనని.

మూర్తి: (వికటంగా నవ్వి) అమాయకుడు.....తాతా! వొకపని చెయ్యి. నువ్వీ ప్రక్కగదిలోకి పో సూర్యంతో నేను మాట్లాడతాను.

తాత : చిత్తం...(లోపలకు నిష్క్రమిస్తాడు బయటనుంచి నాగన్న సూర్యాన్ని వెంటపెట్టుకు ప్రవేశిస్తాడు. సూర్యం మూర్తిని చూసి వణికిపోతాడు.

సూ : (వణుకుతూ) త త త తా తేడీ?

నాగ : ఎందుకు ?

సూ : త త త త తాత రమ్మన్నాడన్నావు.

నాగ : ఆలిముండమయ్యా అన్నాను.

మూర్తి : ఆంటే అన్నాడు కాని, ఎందుకు భయపడ్తావు ?

సూ : (వణికిపోతూ) భ భ భయం కాదండీ. యిది వొకరకమైన జబ్బు.

మూర్తి : అరె. కా క్లలా వణికిపోతున్నాయేం ?

సూ : అ ఆ అ జబ్బుకు లక్షణాలే అవి.

మూర్తి : (నవ్వి) మళ్ళీ రాకుండా మంచి మందివ్వనా ?

సూ : వ వ వద్దు....ఆ ఆ ఆ ఆదీ పోతుంది.

మూర్తి : ఇక్కడి కెందుకొచ్చావు ?

సూ : ఆ! నాగన్న తాతగారు పిలుస్తున్నారని తీసుకొచ్చాడు. ఏరా నాగన్నా! అయ్యగారితో చెప్పవే? అడగం డింకాను....
....వెళ్లొస్తానండి. (రెండడుగులు వేస్తాడు)

మూర్తి (పెద్దగా) ఆగు.

సూ : (ఉలిక్కిపడి ఆగుతాడు)

మూర్తి : వచ్చినవాళ్లు పనికాందే వెళ్లటానికి వీల్లేదు.

నాగ : ఆలిముండామయ్యా అంతేదొరా ! (నవ్వుతాడు)

సూ : (నాగన్నని కోపంగాచూసి మూర్తితో) పనేదో శెల వివ్వండి.

మూర్తి : (కోపం అభినయిస్తూ) నాగన్న నిన్నెందుకు తీసుకొచ్చాడో తెలుసా ?

సూ : (గుడ్లు మిటకరిస్తూ, గుటకలు మింగుతూ)తె తె తెలియదు.

మూర్తి : (ఈర్ష్యచూపిస్తూ) నా కసి తీర్చుకోటానికి.

సూ : (బాగావణకుతూ) రామ రామ. నేనేం చేశానండి ? పౌర పాటునన్నా తమర్ని పల్లెత్తుమా టిన్నేదే ! నన్ను క్షమించండి—నా కేమిటో భయంగావుంది. వెళ్లిపోతాను.

మూర్తి:వీలుపడదు. నే నడిగిన ప్రశ్నలకి సమాధానంచెప్పి మరి వెళ్లు.

సూ . (నీరసంగా) ఆలస్యంచేయకుండా అడగండి మరి.

మూర్తి:చెంద్ర మెక్కడ?

సూ : ఇంటిదగ్గర

మూర్తి:ఏంచేస్తున్నాడు?

సూ : తెలియదు.

మూర్తి:ఎందువల్ల?

సూ : నేను వాళ్ళింటికి వెళ్లటం మానేశానండి.

మూర్తి:(కోపంగా) ఊ. అబద్ధమాడుతున్నావ్. జాగ్రత్త.

సూ : లేదు, ప్రమాణపూర్తిగా వెళ్లడంలేదు.

మూర్తి:పెళ్ళెప్పుడు?

సూ : ఎవరిదండి?

మూర్తి:గౌరిది. ఎప్పుడు?

సూ : ఆవుతుందండి.

మూర్తి:ఎవరితో?

సూ : చెంద్రంతో.కాదుకాదు, (నాలుకకరుచుకొని)మి మి మీతోనే
మీతోనే.మీతోనే.

మూర్తి:(రెండడుగులు వేసి)ఏయ్. వేళాకోళంగావుందా?

నాగ : ఆలిఱుండమొయ్య అంటించండి ఆరుదెబ్బలు.

సూ : (నాగన్నతో నెమ్మదిగా) నీకేమన్నా మతిపోతోందా?

మూర్తి:గౌరిని చెంద్రం పెండ్లాటం నీ కిష్టమేనా?

సూ : లేదండి.

మూర్తి:కోరణం.

సూ : ఆ పెండ్లి సుతలాం నా కిష్టం లేదండి. భాగ్యవంతుడు
చెంద్రం దాసీపని చేసుకు బ్రతికే గౌరిని చేసుకుంటానంటే
నే నొప్పుకోనండి.

మూర్తి:ఆ సలహా నీమిత్రుని కిచ్చావా?

సూ : ఇచ్చానండి. 'సనేమిరా'అన్నారు.

మూర్తి:అయితే ఆ పెండ్లి నీకు యిష్టంలేదన్నమాటేగా!

సూ : అక్షరాలా యిష్టంలేదండి.

మూర్తి: పీటలమీదపెళ్ళి జరక్కుండా తతంగంచెయ్యటానికి అంగీకరిస్తావా?

సూ : (వినయ విధేయతచూపుతూ) చిత్తం. అంతకంటే కావలసిందేముంది?

మూర్తి: నానుండి నీకు భయమేమీకేదు. నిన్ను నా ఆపుల్లో అగ్రగణ్యునిగా ఆరాధిస్తాను.... నేను చెప్పినట్లు విను.... నీవు కోరినంత దబ్బిస్తాను.

సూ : హిహిహిహి ... చెప్పారండి. అతా తాతగారు చెప్పారండి

మూర్తి: అన్నిటికీ అంగీకరించినట్లేగా?

సూ : (ధైర్యం తెచ్చుకుంటూ) కావాలంటే చేతిలో చెయ్యేసి చెప్తాను.... చెప్పేదొకటి, చేశేదొకటి మన జాతకంలోనే లేదు.

మూర్తి : (ప్రక్కకుతిరిగి) తాతా !

తాత : (ప్రవేశించి) ఏమిశెలవు ?

మూర్తి : సూర్యాన్ని నీకు అండగా యిస్తున్నాను.... యిద్దరూకలసి కార్యాన్ని సాధించండి.

తాత : చిత్తం

సూ . (నెమ్మదిగా తాతతో) మరి డబ్బుసంగతి ?

మూర్తి : ఏమిటా రహస్యం ?

తాత : ఆవసరపు ఖర్చులక్రింద ఏదో....

మూర్తి : నాగన్నా, వాళ్ళ క్కావలసింది యిచ్చిపంపు.

నాగ : సిత్తం.... (సూర్యునితో) ఆలిముండామయ్యా! ఆరంభం లోనే అడవాస్సు కొట్టేశారు. (వెళ్ళబోతాడు)

మూర్తి : వినండి. నామాట శ్రద్ధగా వినండి. రేపు సాయంకాలానికి సగంపని పూర్తికావాలి, జాగ్రత్త!

తాత : చూస్తారుగా యీ సారి. (మీసం మెలేస్తాడు)

సూ : (వెకిలిగా నవ్వి) బలేగా అన్నావు.

నాగ : ఆలిముండామయ్యా రండయ్యాంటే-

[నాగన్న, తాత, సూర్యం లోనికి పోతువుంటారు.
మూర్తి విరగబడి వికటంగా నవ్వుతాడు]

(తెర)

★ స ం సా రి ★

అధికారి, సినిమాజగత్, పల్లెపిల్ల, పేదపడుచు మొదలగు సాంఘిక నాటకాలువ్రాసి, ప్రదర్శించి, యావత్ ఆంధ్రప్రదేశ్ నీకంచేతా అఖండ ఆశీస్సులనందుకుంటూ, నవరసప్రదంగా రచనలు సాగించి నేటి నాటక లోకంలో పేరు ప్రఖ్యాతులు గడించిన ఆదర్శ హాస్యనటులు శ్రీ సీతంరాజు వెంకటేశ్వరరావు గారిచే రచించబడి, అచ్చయి, ప్రదర్శనానికి సిద్ధంగావున్న మరో మచ్చుతునక. నేడే వెలువడింది.

సావధానంగా చదివి, సక్రమంగా ప్రదర్శించి, సలక్షణంగా పేరుపొందండి. నాటకం పద్యాలు లేకుండా ప్రదర్శించినా పసం దుగా వుంటుంది. ఏజెంట్లకి మంచి కమీషను యివ్వబడును.

వ్రతి వెల రూపాయిన్నర - కాపీలకై ముందుగా త్వరపడండి.

వేదపడుచు

అయిదవ రంగం

(స్థలం. చంద్రంయిట్లో దొడ్డివైపు వరండా. సమయం: రాత్రి పది కొండు గంటలు. బసవయ్య పట్టెమంచంమీద పడుకొని నిద్రపోతూ వుంటాడు. సమీపాన మరో మంచంమీద పక్కవేసి గౌరీకోసం సిద్ధంగా వుంటుంది. కొద్దిచూరంలో హరికేన్ లాంపు వెలుగుతూ వుంటుంది దానికి ప్రక్కగా కూజా, గ్లాసు కిటికీ వూచలగుండా చంద్రకాంతి లోపల పడ్డాంవుంటుంది. గౌరీ కిటికీ వూచల్ని పట్టుకు చంద్రుణ్ణిచూస్తూ పాడుతూవుండగా తెర ఎత్తబడుతుంది)

రావోయి రావోయి

ఓ చందురూడ

మెల్లగా రావోయి

నా చెందురూడ

॥రావో॥

కిలకిలా నవ్వాలి

మెలమెలా మెరవాలి

హాయిహాయిగ నా

కానందమును గూర్చు

॥రావో॥

మనసులో రేకెత్తై

నాప్రేమ వూహాలు

నవ్వుతూ నానుండి

అందుకో రావోయి

॥రావో॥

చల్లని వెన్నెల్లా

పూవులా ఘుమఘుమలో

నీ ప్రేమ బాసలతో

నన్ను నవ్వించంగ

॥రావో॥

బస : (నిద్రనుండిలేచి) చాలా పొద్దుపోయింది. యింకా పడుకోలేదేం గారీ?

గౌరి : నిద్రపట్టటలేదు....పడుకుంటా.

బస : చంద్రంకోసమేనా యెదురుచూసేది ?

గౌరి : కాదు నాన్నా (సిగ్గుపడ్తుంది)

బస : (నవ్వి) పిచ్చితల్లీ. పెండ్లి కాందే ప్రియునికోసం ఎదురు చూడకూడదమ్మా. శాస్త్రం సమ్మతించదు లోకం విరగబడి నవుతుంది. మరం నిజంగా అదృష్టవంతులం కనుకనే సుగుణముతల్లికూడా యీ పెండ్లి చేయాలని పట్టు పట్టింది. దిక్కులేక దరిద్రులమై అల్లాడిపోతున్న మన్ని దయార్థి హృదయంతో దారి చూపి దరికి చేర్చుకుంది... కాకపోతే దగాచేయాలని ఎదురుచూసే మీ మామయ్య మర్మాలతో మ్రగ్గి మనై పోయేవాళ్లమే !

గౌరి : అవును నాన్నా, మామయ్య ప్రతిజ్ఞ విన్నావా ?

బస : (నవ్వి) పిచ్చితల్లి! పటుత్వంలేని ప్రతిజ్ఞలు చేశాడని భయపడకు. ఎప్పుడో వాడిపాపం వాణ్ణే దహిస్తుంది. ఆనాడు మన కెమరుత్తిన సంఘం యీనాడు కాకపోయినా, మరో నాడైనా వాణ్ణి వీధికి లాక్కపోడు. (నీరసంగా ఆవలించి) ఉ....అయాసంగా వుంది. మాట్లాడలేను. పోయి పడుకోతల్లీ.

గౌరి : అలాగే నాన్నా (ఆలోచిస్తూ చంద్రుణ్ణి చూస్తూవుంటుంది)

బస : ఏమిటమ్మా ఆలోచన? దేన్నిగురించి?

గౌరి : నిండు చెంద్రునినాట్యం చూస్తున్నాను నాన్నా....

బస : (నవ్వి) వెరితల్లి....చాలుగాని వెళ్ళి పడుకో.

గౌరి : (సిగ్గుతో పడుకొంటుంది)

బస : (నెమ్మదిగా లేచి, కూజాదగ్గర కెళ్ళి నీళ్లు త్రాగొచ్చి మంచంమీద కూర్చుంటాడు) తల్లి లేకపోయినా గౌరిని అల్లాటముద్దుగా పెంచుకుంటూ, దాన్నిచూసి ఆనందిస్తూ రోజులు గడుపుతున్నా....గౌరికి నా చేతిమీదుగా పెండ్లి చేయలేనేమోనని భయపడ్డాను. ఆ అవకాశం దానంతటదే దొర్లు కొచ్చింది. కాస్త ఆరోగ్యం చేకూరగానే ఆ మూడు ముళ్ళూ పడేయించే ప్రయత్నాలు ప్రారంభిస్తాను. దాన్ని దాని అత్తవారింటికి పంపాక నే నెప్పుడు పోయినా నాకు చీకూచింతా వుండదు....సుగుణమ్మ తల్లి ఆనాడు చల్లని మనసుతో చేరదీయకపోతే యీ నా డెక్కడుండేవాళ్ళమో! అంతా ఆ పరంధాపసుని మాయా నాటకం.(ఆవలించి)ఉ... అమ్మ... (అంటూ నడుం వాలుస్తాడు.కొంతసేపటికి తెరలో దొంగలు పడ్డట్టు హాడావిడిగా మాటలు వినపడ్తాయి. బస వయ్య లేచి కూర్చుని గాబరాగా వింటూవుంటాడు.

తాత : (తెరలో) ఆలోచిస్తారేం! రండి. దొంగతనం చేసింది ఆ ముండేనని తేలిపోయిందిగా....(సుగుణమ్మ, చంద్రం, తాత, సూర్యం విసురుగా ప్రవేశిస్తారు)

సూ : (పెద్దగా నవ్వి ఆక్షేపణగా) ఓహోహో - చూడండి. దొంగముండ ఎల్లా నిద్రపోతోందో .... నిజం నిద్రవుతే యింత హాడావుడి జర్గుతుంటే మెతుకువ రాకుండావుంటుందా ?....ఛా ఛా ఛా....యిలాంటి అలికీముండలకి చను విచ్చి యింట్లో చేరదీయటమే పెద్ద తప్ప.

- బస : (గాబరాపడ్తూ నెమ్మదిగాలేచి) ఏమిటి ? అదేంతప్పు చేసింది ? శాంతంగాచెప్పు సూర్యం.
- సూ : (తెల్లబోయిచూస్తూ) ఆరిముండాకొడకా! పుస్తన్నా ముడి పట్లేదు. అప్పుడే నీకు నేను సూర్యం అయాన్రా ? జాగ్రత్తగామాట్టాడు. కోరలు పీకిస్తాను.
- బస : క్షమించండి. పొరపాటున అన్నాను.
- సూ : వూరుకుంటే అదే అలవాటు చేసుకుంటావు, నీకేం నీతా నియమమా ? (పెద్దగా) ముండని యీడవండి మంచం మీద నుంచి.
- గౌరి : (తృప్తిపడి లేచి అంచర్నీ ఆశ్చర్యంగా చూస్తూ సుగుణమ్మని నమీపిస్తుంది)
- సుగు : (దూరంగానెట్టి) చీ ఫో-సిగ్గులేని ముదనష్టపుదానా! నిన్నేం చేస్తే పాపముంది ? మా పాలిట పెనుఘాతంలాగ దాపరించింది కాకుండా దగ్గిరక్కూడా వస్తున్నావ్ ?
- గౌరి : (ఎడుస్తుంది)
- బస : (అర్థంకాక) ఏం చేసిందమ్మా? దానిమీద అంత మండిపడి పోతున్నారు.
- సుగు : (ఈర్ష్యగా) ఏం చేస్తుంది? మా కొంప దోచేసింది.
- చం : (కోపంగా) ఇంట్లోతిని యింటివాసాలు లెక్కెట్టింది.
- గౌరి : (అంధకారంగా) ఆ!
- సూ : (నవ్వి) ఎంత నంగనాచివే! ఏమీ ఎరగనట్టు నాటకమాడు తున్నావ్? ఛా ఛా ఛా (సుగుణమ్మతో) చూశావా పిన్నీ! నమ్మి ప్రపంచంలో మంచి అనేది ఎవ్వరికీ చేయకూడదని యిప్పటికైనా తెలుసుకో!

గారి : చెంద్రంగారూ (ఏడుస్తూ సమీపిస్తుంది)

చం : (కోపంగా) ఎందుకు? మనస్సుకి మనస్సీచ్చినట్లు కపటంగా నటించి నన్నూ. నా వంశాన్ని నామర్దాపరిచిందికాకుండా నిలువునా నాశనం చేద్దామనుకున్నావా?

గారి : లేదు.నే నేపాపం ఎరుగను. నేను నిర్దోషిని.

సూ : అంతేలే! దొరికేతే దొంగ! దొరక్కపోతే దొర....ఆ జాతి లక్షణమే అంత.

బస : (కోపంగాసూర్యాన్నిచూస్తూ)మాటలుహద్దుమీరుతున్నాయి.

చం : చేసినపనికి హద్దు మీర్తాయా? అంతం చేస్తాయా?

బస : ఆవేశంతో అనవసరంగా అనుమానిస్తున్నారు.

చం : అనుమానించటం దేనికి? కళ్ళకి కనుపిస్తుంటేను.

బస : ఏమిటయ్యా నీ క్కనుపించేది?

చం : నీ కూతురు చేసినపని....

బస : ఏం చేసింది?

చం : ఏం చేసిందా? (ఈర్ష్యగా చిరునవ్వు నవ్వి) పాలుపోసి పెంచినవాళ్ళకి పరాభవం చేసింది....అయినా నన్నడుగు తావే?దాన్నే ఆడిగి తెల్పుకో....(జుట్టుపట్టుకు గుంజుతూ) ఏమే!

బస : (పెద్దగా)పదులు. చేసినతప్పు రుజువుచేసి దండించటం చర్మం.

చం : రుజువుచేయాలా?(నవ్వి) ప్రత్యక్షంగా కళ్ళకి కనుపిస్తుంటే. పేదవాళ్ళని ఆదరించినందుకు నా జీవితం అంధకారం చేసింది. మరొక రంకుమొగుణ్ణి మరిగి, మమకారంతో

మంచి చెడ్డలు లేకుండా యింట్లోపడి అయిదువందల రూపాయలు అపహరించింది.

గౌరి : ఆ! అంతా మోసం. ఆపని నేను చేయలేదు.

చం : (పళ్ళు కొరుకుతూ) రంకులాడి! ని న్నేంచేస్తే పాపముందే! లేదంటే సరిపోతుంద నుకున్నావా? వాణ్ణి మరిగిన మాయ లాడివి, నన్నెండుకు మోసగించావు. వంచకీ!

గౌరి : (విసురుగా చెంద్రం చెంపమీద కొట్టి) నోయ్యమ్. (ఏడుస్తూ తల వంచుకుంటుంది)

చం : (దనడ సవిరించుకుంటూ వుంటాడు)

నూ : చూశారా? అందరూ చూశారా? యింకా ఏంకాలం చెప్పండి పాపిష్టికాలం! యింతమందిలో ఆడని ధైర్యంచేసి, చేసిన తప్పుచాలక మగవాణ్ణి చెంపదెబ్బ కొట్టించంటే, ఎంత నామర్దాపనో చూడండి! (గాబరాపడ్డా) చూస్తావేం పిన్నీ? పాడుముండని పీకపిసక్క....

చం : చాలు.... జగ్గిన అవమానాలు చాలు. దాన్ని బయటికి పంపండి.... దొంగముండని నాయెదురుగుండా లెమ్మనండి. (విసురుగా వెళ్లి అక్కడున్న మంచంమీద కూర్చుంటాడు)

బస : దాసీగా వున్నంతమాత్రాన దానిమీద ధర్మంలేకుండా దొంగతనాన్ని పడేయకండి. మీ కూడు తింటున్నంత మాత్రాన వెనకముందులు ఆలోచించకుండా నోటికొచ్చిన కూతలు కూయకండి. అన్నంలేకపోయినా మీకంటే మేమే పరువుగా బ్రతుకుతున్నాం.

సూ : నోర్ముయ్యరా పక్షి : సిగ్గులేక మాట్లాడుతున్నావు. కన పడుతుందిగా మీ బ్రతుకు.

బస : నీలాంటి బ్రష్టులుంటేసరి, ఎందుక్కనపడదు.

సుగు : అదంతా అనవసరం. గౌరీ! అపహరించిన డబ్బేంజేశావు ?

గౌరి : డబ్బును అపహరించింది నేనుకాదు.

తాత : (కోపంతో) ఎంత నంగనాచివే ! నువు కాదేం ? కాకపోతే యింకెవ్వరు ? యిప్పటికైనా నిజంచెప్పి. నీతప్పు వొప్పుకొని క్షమాపణ కోరకో -

బస : (విచారంగా) గౌరిని నిష్కారణంగా నిందిస్తున్నారు. పేదవాళ్లమని అంతచులకనగా చూట్టం ధర్మంకాదు. (చంద్రం కాళ్లుపుచ్చుకొని) గౌరి తెలియని ఆవేశంలో మీకు చేసిన పొరపాటుని మర్చిపొండి. దాని మనస్సు గ్రహించండి. నామాట విసి దాసీదని దగాచేయకండి.

చం : దాసీకాదు. మా అందరిపాలిట దరిద్రదేవత....నాగన్నని మరిగి నన్ను పంచించాలని చూసిన విశ్వాసభూతకి.

బస : (సూన్యంగాచూస్తూ) చంద్రంగారూ :

సూ . ఏడిశావుకాని, కాలయాపన చేయక యిల్లు ఖాళీచేయండి.

బస : ఇంత అర్థరాత్రివేళ ఎక్కడికి పొమ్మంటారు ?

తాత : గౌరి నువ్వు కలసి కట్టకట్టుకు గోదావరిలో దూకండి.

బస : (గౌరిని చూస్తూ విచారంగా) గౌరీ !

గౌరి : నాన్నా....(తెల్లబోయిచూస్తూ) నిజాన్ని గ్రహించలేక నామీద నిందవేసి అపసందపాలు చేస్తున్నారు .... డబ్బు అనేది విచిత్రమైన వస్తువు ...పేదల పాలిట పెనుభూతం. ....అపహరించే దొకళ్లు అనుభవించే దొకళ్లు.

తాత : అయితే నాగన్నేవచ్చి ఆపహరించాడంటావా ?

గౌరి : ఆసంగతి నాకు తెలియదు.

సూ : పోనీ నాగన్నంటే ఎవరో తెల్సా ?

గౌరి : (తలూపుతూ) తెల్సును.

చం : వాడికీ నీకూ కల బాంధవ్యం ?

గౌరి : ఏమీలేదు....

గౌరి : వాడు మూర్తికి కుడిఘటం....వాడిలో ఎప్పుడూ తలెత్తి మాట్లాడెరుగను.

సూ : (హేళనగా) ఓహో. తలవంచుకు మాట్లాడావా? మరి చెప్పవేం?

గౌరి : లేదు....యింతమందిలో వొక అబలని అక్రమంగా నేర స్తురాల్నిచేసి పరాభవిస్తున్నారు.

సూ : ఇంకా యెందుకు చెప్తావులే! అంతా తేటతెల్లమయిందిగా. (చంద్రాన్ని సమీపించి) యిప్పటికైనా అర్థమైందా? పరువు తక్కువ సాంప్రదాయంతో సంబంధం వద్దయ్యాంటే విన్నావా? యిప్పుడు చూడు. ఎడమొహం పెడమొహం.... (సుగుణమ్మని సమీపించి) పిన్ని. యిప్పుడైనా నామాటవిని, పీనుగుల్ని వెంటనే యింట్లోనుంచి తరిమెయ్యి.... మన పీడ వదలిపోతుంది.... బ్రతికి బయటపడతాం.

బస : (సుగుణమ్మ కాళ్లు వుచ్చుకొని) అమ్మా.... మీరే తల్లిగా భావించి మీ నీడని బ్రతుకుతుంది. నాగౌరి.... తల్లినీడన బ్రతికే అమాయకురాల్ని చూసి సహించని చవటలు ఎవరో తంపులు పెట్టారని తరిమెయ్యటం ధర్మంకాదు. మేంకోరింది కోరినట్లు మీరేయిచ్చి ఆదరిస్తుంటే, దొంగతనం చెయ్యా

ల్పినపని దాని కెందుకుంటుంది? గౌరిని ఆపాటి గ్రహించ లేకపోతున్నారా?

సూ : గ్రహించకేం? యింనారనే గ్రహించాము.రం....కు....మ గ....డి....కోసమని—

గౌరి : (కోపంగా) నొర్రుయ్.యిదంతా మమ్మల్ని అవమానించా లని పన్నిన పన్నాగం .నాగన్నంబీ యిరుగు పొరుగు వ్యక్తి. మూర్తి చేతిలో కీలుటొమ్మ డబ్బుఅనే మహా మూర్తి కోసం ఏం చేయటానికైనా వెరవని షక్రబుద్ధి. యెదటివాళ్ల మానాభిమానాల్ని మంటకలపాలని అర్రులు జాచే అప్రయోజకుడు. అలాంటి నీచుణ్ణి ప్రేమించి, ఆ దౌర్భాగ్యుని కోసం యీ దొంగతనం చేశానని నిష్కార ణంగా నేరాన్ని మోపటం అవమానకరం(సుగుణమూతో) అమ్మా! ఆడదాని మనస్సు ఆడది గ్రహించినట్లు మగవాళ్లు గ్రహించలేరు....నామాటలు విశ్వసించండి ప్రమాణంచేసి చెప్తాను. నిజం తెలుసుకోలేక నామీద....

సూ : అగ్గిలాగా భగ్గుమంటున్నారా ? (వికటంగా నవ్వి వెనక్కి లాగుతాడు)

సుగు : అంతా తెచ్చుకున్నాను.యిలాంటివాళ్లని తెలుస్తే యింట్లో అడుగుపెట్టనిచ్చేవాన్నేకాదు. ఆనాడే గెంతుదాన్ని. తెలి యక మోసపోయానని చింతిస్తూ, నాగౌరవానికి నేనే చిచ్చుపెట్టుకున్నానని ఏడుస్తున్నాను. నిజంగా నువ్వే పాపం ఎరక్కపోతే అర్ధరాత్రివేళ ఆయిదువందలూ వాడి కెలా వెళ్లాయి ?

గౌరి : (నీరిసంగా) ఆ! నన్నింకా నమ్మటల్లేదా?

- బస : (ఆవేశంతో) ఎవ్వరివ్వారా పంపింది ? ఎవరు చెప్పారు ?
- సూ : (నవ్వి) అదికూడా చెప్పనా? నాగన్న ముత్తవతల్లి ముసలి ముండద్వారా! యీ సంగతి బయటపెట్టింది మనం. (తన్ని చూపించుకుంటూ ప్రక్కన వ్రేలాడుతున్న తాడు తీస్తాడు)
- బస : అంతా మోసం. వట్టిది....కల్మషంతో పన్నిన కుట్ర!
- సూ : (వికటంగానవ్వి, భీకరంగా చూస్తూ, గౌరిని సమీపిస్తూ వుంటాడు)
- చం : (వొక్కసార సూర్యాన్నిచూసి అక్కడ వుండలేక చరచరా వెళ్తాడు)
- సూ : వట్టివో గట్టివో వినిపిస్తానుండు. (గౌరిని సమీపించి) నిజం చెప్పు.... దెబ్బకి దేవేంద్రుడు యుడుస్తాడు .... (నవ్వి) మాట్లాడవేం ? దొంగముండా ! (విసురుగా కొద్దాడు. గౌరి తెవ్వన కేకవేస్తుంది. లేనివోపకతో బసవయ్య సూర్యానికి అడ్డువెళ్ళి చొక్కా పట్టుకుంటాడు)
- బస : (పెద్దగా) ఆగు. నువు మనిషివేనా ? ఎందు కా పసికూన నలా కొద్దావు ? నీ చేష్టల్నిబట్టి చూస్తే యిదంతా నీవే కల్పించిన కట్టుకధగా వుంది. తల్లిపాలు త్రాగి తల్లి రొమ్ముని గుద్దేరకంకాదు. (నెమ్మదిగా నీరసంతో) నిజంచెప్పు. గౌరి దొంగతనం చేస్తుండగా నువు చూశావా? (స్థాయిపెంచి) చెప్పవేం ? నాగౌరి దొంగతనం చేస్తుండగా నువు చూశావా ? (గొంతు చించుకుంటూ చొక్కా పట్టుకు గుంజుతూ) మాట్లాడవేం ? నా గౌరి దొంగతనం చేస్తుండగా నువ్వు చూశావా ? (విడిచిపెట్టి రొప్పుతూ తూలిపోతాడు)

సూ : (క్రిందికి త్రోసి) దొంగని దొంగంటే వురిపూరిమి మీద కొస్తున్నాడు. ముండాకొడుకు. (సుగుణమ్మతో) పిన్నీ! జాగుచేస్తే లాభంలేదు. వాళ్లని యింట్లోనుంచి తక్షణం బయటకు గెంటు. లేదా ఆరెస్టు చేయించు. రెంటి లోనూ ఏదోవాకటి వెంటనే చేయించు.

సుగు : (విసుగ్గా) సూర్యం.... ఆ పనేదో మీరే చేయండి.

బస : (మాట్లాడలేక మాట్లాడుతూ బాధగా) మానాభిమానాలు మంటకలిశాక నేను బ్రతికిమాత్రం ఎవర్ని వుద్ధరిస్తాను. ఆనాడు ఆవేసించిన అమ్మవారు తీసుకుపోయినా నాకీ కష్టం వుండేదికాదు....కన్నకూతురి కష్టాలు చూసి కుళ్ళిపోతా నికే యింకా యీ భూమిమీదున్నాను. (నెమ్మదిగా) అమ్మా.... గౌరీ!

గౌరీ : (ఏడుస్తూ) నాన్నా! (సమీపిస్తుంది)

బస : (బుజ్జగిస్తూ నెమ్మదిగా) భయపడకమ్మా! తానొకటి తలిస్తే దైవ మొకటి తల్పింది. కూర్చున్నపీట తీసుకు న్నారని కృంగిపోకు....కష్టాలు వోర్వలేక పొరపాటు నన్నా భగవంతుణ్ణి పల్లెత్తు మాటనకు....భగవంతుడు ఆం దర్ని వొకే మాదిరిగా సృష్టించడు. కల్యాణ హృదయాల కారు కూతలే మనసుఖాన్ని మట్టిపాలుచేసి మన్నితాడికి తెచ్చాయి. మీ ఆమ్మ పోయినప్పటినుంచి యిప్పటి వరకు నిన్ను కడుపులో పెట్టుకు పెంచుకున్నాను. నాల్గవ అక్కడే ఆగిపోయింది. (బాధగా)యిదే నా జీవితా వికి అంతిమ దినం. చాలా దుర్భరంగా నడుస్తోంది.

గౌరీ : నాన్నా....(కౌగిలించుకుంటుంది)

పే ద ప దు చు

బస : [తలనిముర్తూ] ఆ రుణం కూడా తీరిపోయింది. విన్ను ఏకాకిని చేసి యీ విశాల ప్రపంచంలో విడిచిపోతున్నాను.

గౌరి : (భయంగా చూస్తూ) నాన్నా....

బస : (బాధగా మాట్లాడలేక మాట్లాడుతూ) నాన్నకీ నీకూ రుణం తీరి పోయింది.... నీపట్ల సత్యం జయించి తీరుతుంది. యిదే నా అంతిమ దీవెన. బ్రతుకు మీద విరక్తి కల్గి ఆత్మ హత్య మాత్రం చేసుకోకు తల్లీ (నెమ్మదిగా) ఆ.... త్వ హ.... త్వ.... చే.... సు.... కో.... కు.... త.... త్లీ! (మరణిస్తాడు)

గౌరి : (ప్రాంగిప్రాల్లేదుఃఖంతో పెద్దగా) నాన్నా! (మీదపడి ఏడుస్తుంది)

సుగు : ఆ! (ఆదుర్దాగా గౌరి బసవయ్యలని చూసి విచారంతో నిష్క్రమిస్తుంది)

సూ : (తాతతో) అసలే నీరసంగావున్నాడుకదూ, మూర్ఖపోయిం టాడు.

గౌరి : (ఏడుస్తూ) నాన్నా! న న్నీ లోకంలో ఏకాకిని చేసి పోయావా? చిన్నతనంలోనే తల్లిని పోగొట్టుకొని, ప్రే మించిన ప్రేయనిదృష్టిలో దొంగగా మారి, దూరమై, చివరకు నిన్నుకూడా కల్మషపూరితుల కారుకూతలకి కానుకగా సమర్పించిన యీ పాపిష్టురాల్ని యింక ఆదరించి చేరదీసేవా క్లైవరు? అన్యాయానికి ఆలవాల మైన యీ పాపిష్టిలోకంలో ఆడవాళ్లు, అందులో నాళాంటి అబలలు ఆదృశ్యం కావలసిందేనా? న్యాయం, ధర్మం, నీతి నామరూపాలేకుండా నాశనమైన యీరోజుల్లో నా

లాంటి పేదపడుచుల గతేంకావాలి ? పరువులేక పాపాన్ని
యిరికించుకు పాడై పోవలసిందేనా ? నాన్నా .... నాన్నా
నా గతేంకాను. (మీదపడి ఏడుస్తుంది)

సూ : తాతా ! (ఆలోచిస్తూ) యింతకీ బసవయ్య బ్రతికున్నా
డంటావా, చచ్చాడంటావా ?

తాత : (నవ్వి) ఇంకెక్కడి బసవయ్య ? వా దెప్పుడో చచ్చాడు....
పట్టు.... యీడ్చి పారేడ్దాం

సూ : దగ్గిరకెళ్లి నాడి చూడు. ఎబొచ్చి ఎటుపోయినా మంచిది ?

తాత : ఇంకా అనుమానమే ! (పరిశీలించి) నేను చెప్పలేదూ?....
అంతే !

సూ : (భయంతో గుడ్లుతేలేస్తూ) ఆ : చచ్చిపోయాడా ? (వణికి
పోతాడు)

తాత : (నవ్వి) వాడు చస్తే నీకు భయమేమిటి ?

సూ : (భయంగా) కాదు. బలవంతంగా చచ్చినవాళ్లు దెయ్యాలై
పీక్కుతింటారంటారు. అదీ నా భయం .... (నెమ్మదిగా)
చూడు, నరుని కంటపడకుండా వాణ్ణి బయట కీడెప్పయ్యాలి,
లేకపోతే మనపనీ తర్వాత యింతే ! (బసవయ్యని చూపి
స్తాడు) ఎందుకంటున్నాన్నంటే యీపని మనం చేశామని
మన్ని కట్టుకుపోతారు.

తాత : పిచ్చివాడా ! మన్నెందుకు కట్టుకుపోతారు ? యింటివాళ్లే
యేదో చేశివుంటారని సుగుణమ్మని, చంద్రాన్ని కట్టుకు
పోతారు.

సూ : అదేమిటయ్యా ! వాళ్లు పెద్దవాళ్లు, డబ్బుగలవాళ్లు.

తాత : అయితే,

సూ : ఆయితే గియితే యీవని వాళ్లే చేశారని మన్ని చూపిస్తారు.

తాత : నమ్మొద్దూ ?

సూ : ఎందుకు నమ్మరు? బసవయ్యకీ వాళ్ళకీ ఎంత జో స్తీవుందో అందరికీ తెలిసిన విషయమే! అందుకని యీవని మనమే చేశామంటారు. మధ్య మనం యిరుక్కునిచావాల్సిందే! వాళ్లా కలిగినవాళ్ళు. అవసరమైతే పదిమందికీ పదొందలు పారేశన్నా అలా చెప్పిస్తారు. తీసుకోరంటావా? మన వాళ్లందరికీ అలవాటే! (నెమ్మదిగా) అందఱిసంగతి అలా వుంచు. మనం చేసిన పనేమిటి? లంచానికాసిం చేగా యీ పనిచేసింది. (కొంచెం పెద్దగా) అందుకే యీడ్చి బయట పారేద్దాం. తెల్లవారేసరికి నడివీధిలో కనుపిస్తాడు. మనమీది కేమీ రాకుండా బయటివాళ్లెవరో చంపిపారేశా రనుకుంటారు.

తాత . (నెమ్మదిగా) గౌరిముండ చెప్పదూ?

సూ : అయితే ముందు దాన్నే యీడ్చిపారేద్దాం. తర్వాత నెమ్మదిగా వచ్చి వాణ్ణి పట్టి ప్రక్కవీధిలో పారేద్దాం. తెల్లారగానే ఏమునిసిపాలిటీవాళ్ళో కాటికి యీడుస్తారు

తాత : అయితే సరే, పట్టు.

సూ : పద. (గౌరిని సమీపించి) ఏయ్ ముండా! నిండినింట్లో నీ గోలేమిటి? పోలీసువాళ్ల కంటపడకుండా పారిపో, లేకపోతే దొంగవని పట్టుకుంటారు.

గౌరి : (ఏడుస్తూ) ఏవర్ని పట్టుకునేది? ఏవరు దొంగ? మా నాన్నని అన్యాయంగా పొట్టనెట్టుకుని యీ పాడుపని చేస్తారా? యిదేనా ధర్మం?

- సూ : (భయంగా అటూయిటూ చూస్తూ) అయ్యబాబో! ఎవరన్నా వింటారు-చూస్తూ వేమిటయ్యా-నోరు ముయ్యవయ్యా.
- గౌరి : (పెద్దగా) ధర్మం, న్యాయం పాటించలేని మీలాంటి పశువుల్ని .... (తాత బలంగా నోరుముస్తాడు. చెరొకరెక్కెపట్టుకు బయటకీడుస్తూ వుంటారు)
- గౌరి : (పెద్దగా) వదలండి. నేను నిరపరాధిని.... మానన్నకీ నాకు ఎడబాటు జేయకండి... నామాట వినండి. అయ్యో సుగుణమ్మగారూ, చంద్రంగారు, చంద్రంగారు!.. (మళ్ళీ నోరుమూసి బలంగా యీడ్చుకుపోతారు. అనంతరం తిరిగివచ్చి పీనుగుని సాయంపట్టి తీసుకుపోతారు. సుగుణమ్మ (ప్రవేశించి అటూయిటూ చూసి పడిపోతుంది. తాత సూర్యంలు ప్రవేశిస్తారు)
- తాత : మన పీడ వదిలిపోయింది.
- సుగు : (పెద్దగా) బాబాయి ! చెంద్రం కనుపించలేదు. ఎక్కడికి పోయాడో తెలియదు. మతి చెడిపోయి అర్ధరాత్రి ఎక్కడికో వెళ్లిపోయాడు.... వెళ్లండి. వాణ్ణి తీసుకురండి. బాబాయి, నాకు పుత్రభిక్ష పెట్టు. (మూర్ఛపోతుంది)
- తాత : (గాభరాగా సుగుణమ్మను పరిశీలించి) ప్రాణభయం కల్గలేదు... వుదయాన ఏ డాక్టరుకో చూపిద్దాం. నేను వెళ్లి చెంద్రాన్ని తీసుకొస్తాను. సుగుణమ్మని జాగ్రత్తగా కాపాడుతూవుండు. (చెరచెరా వెళ్తాడు)
- సూ : (భయంగా అటూయిటూ చూస్తూ) చివర కిదంతా నాచావు కొచ్చినట్టుందే! అర్ధరాత్రి పీనుగు పోయి నింట్లో బిక్ బిక్ మంటూ వంటిగా నాకీ శిక్షేమిటి వాడినంగ తెలాగున్నా నా పని అయ్యేటట్లుంది. సమయం చూసుకొని చచ్చిన బస

వయ్య దెయ్యమె వచ్చి పీక్కుతిన్నా దిక్కులేదు.యిప్పు
 దేమి చేయను? (తెరలో కుక్కలు మొరుగుతున్నాయి)
 అయింది(గుడ్లు మిటకరిస్తూ)నా పని అయింది.గౌరిముండ
 పోలీసువాళ్ళనో బొగ్గుల్లో పంపుతోంది. (దైర్యం తెచ్చు
 కుంటూ) ఛా ఛా ఛా ఏదో పిరికిగా అంటానే కాని (అటూ
 యిటూ చూసి)ఏమోలే, కాలం నమ్మ తగిందికాదు. కక్షతో
 ఏ పనన్నా చేస్తారు. (మళ్ళీ కుక్కలు మొరుగుతున్నాయి)
 ఆ!యీ మాటు బాగా మొరుగుతున్నాయ్!ఏదో అలికిడి లేక
 పోతే అవ్వెందుకు మొరుగుతాయి.వచ్చింది. నా రోజూ
 వచ్చిందిరా నాయనా!(గుండె బాదుకుంటూ) తాత ముండా
 కొడుకు నాకు మర్మం పెట్టి మాయమయ్యాడురా! చివరికి
 పట్టుపడేది నేనే!యే దెయ్యం పట్టుకున్నా నన్నే....ఏమిటి
 గత్యంతరం.(అలోచించి)అబలే వుపాయం తట్టింది (గబ
 గబా వెళ్ళి అక్కడున్న మంచం నడుంగా కూర్చుని కళ్లు
 మూసుకొని ఆంజనేయ దండకం చదువుతూ వుంటాడు)

(తె ర)

పే ద ప డు చు

ఆరవ రంగం

(స్థలం బజారు: ప్రజలు అటూయిటూ నడుస్తూ వుంటారు. గౌరి దిగులుతో నడవలేక నడవలేక నడుస్తూ వుంటుంది. ముప్పివాడు పాట పాడుతూ ప్రవేశిస్తాడు)

క న రా .... ..

పేదల జీవిత - బాధను వినరా ||కన||

మర్మము విడచి - మా ఖర్మము చూసి

ధర్మము చేయుచు - దరికి జీర్చగా ||కన||

ఆవరించిన - ఆకలి బాధతో

అలమటించే - అంధ జీవులకు

అన్నము పెట్టి - ఆవరించగా మా

పేదల జీవిత - బాధను వినరా ||కన||

భోగాలతో - కులికే మీరు

ఆకలితో - అంత మొందే

బీదల ఆకలి - తీర్చగ కనరా

పేదల జీవిత - బాధను వినరా ||కన||

(నిష్క్రమిస్తాడు)

గౌరి : (విచారంగా) లోకం....పాపిష్టి లోకం .... ఎదుటి వాళ్ళ సుఖాన్ని చూసి వోర్వలేక కళ్ళల్లో కారం పెట్టుకునే కాలంలో యీ దొర్బాస్యరాలి మొర విని జాలిపడే దయా మయులెవరు ? రత్నాన్ని చెమటగామార్చి, కష్టపడి కూలి

చేసి కడుపులోపెట్టుకు పెంచి పెద్దచేసిన తండ్రిని పో గొట్టుకొని. దిక్కులేని పక్షిలాగ అల్లాడిపోవలసిందేనా ? నన్ను కనికరించి, నా మొరవినే కరుణాహృదయులు కరువైన యీ పాపిష్టిలోకంలో యీ అభాగ్యురాలిని ఆదరించి, నా నిర్దోషిత్వాన్ని నిరూపించే దాత లేరా? దిక్కుమొక్కు లేనివాళ్ల జీవితాలు నిరర్థకం .... వాళ్ళి ప్రపంచంలో వుండటానికే అనర్హులు. వాళ్ల ఆదర్శానికి మార్గదర్శకంగా కనుపించేది చివరకి ఆత్మహత్యే ! అంతకంటే వేరేమార్గం లేదు.

[తెరలో “ఎన్నికష్టాలొచ్చినా ఆత్మహత్యమాత్రం చేసుకోకు తల్లీ” అన్నతండ్రిమాటలు గుర్తుచేయాలి] అవును నాన్నా, నీమాట ప్రకారమే నడుచుంటాను. నా నిర్దోషిత్వాన్ని నిరూపించి, నేను నిరపరాధినని లోకంలో ప్రతిధ్వనించేదాకా నిద్రపోను.... అందాకా నీ ఆత్మ శాంతి పొందదని నాకు తెచ్చును .... అందుకోసం యిప్పుడు ప్రయత్నం చేస్తాను. (అంటూ వెళ్తుంది. తెరలో మళ్ళీ బిక్షకుని పాట వినబడుతుంది)

(చంద్రం పిచ్చివాడులా వెర్రిచూపుచు చూస్తూ ప్రవేశిస్తాడు)

చం : (పిచ్చిగా నవ్వి) ఆడది పురుషుని పాలిట శత్రువు.... ఆడదాన్ని నమ్మి ఎంతమంది చెడిపోలేదు? అందులో నేనొకణ్ణి. ప్రేమించి పెండ్లి చేసుకుంటానంటే మోసం.... పెళ్లికి బదులు నడివీధిలో నవ్వుల పాలవటం.... మనస్సుకి మనస్సుజతపర్చి. తీయని మాటల్లో నా ప్రేమను మలినంచేసి దొంగతనం చేసి నాగన్నకి డబ్బు పంపటం.... ఆదరించి

చేరదీసిన వాడి బ్రతుకు బజారు పాలు చేయటం....యిది యీరోజుల్లో జరిగే వింత నాటకము....న్యాయానికి యివి రోజులు కావు. మానాభిమానాలు మంట కలిశాక బ్రతికి ప్రయోజన మేముంది? అలాంటి ఆడదాన్ని ఏంచేస్తే పాపముంది?(వెరిగా నవ్వి)వొక పురుషునికి వొక భార్య ....వొక ఆడదానికి వొకభర్త....అంటారే కాని ఆచరించే అంతులేవరన్నా వున్నారా? ఎందుకుంటారు?....నాగన్నని మరిగిన గౌరి యీ సంగతి యిదివరకే చెప్పకూడదూ?

ఆత్మ . (తెరలో)అక్కడే పొరబడుతున్నావ్.పాపం అమాయకు రాలు. గౌరి ప్రేమ నిష్కళంకమైంది.చెప్పుడు మాటల్లో నీ పవిత్ర ప్రేమను బూడిదలో కలిపి పాడుచేసుకున్నావు. ....లోకం యెదుటి వాడి సుఖం చూసి వోర్వలేని అప్రయో జకులతో నిండి పోయింది....ఆమె మనస్సును గ్రహించ లేక ఆమె ప్రేమను పాడుచేసి పాప పంకిలంలో కీడుస్తున్నావు

చం : (తెల్లబోయి చూస్తూ) ఏమిటి!

ఆత్మ : (తెరలో) ఆవును. పేదపడుచు ప్రేమ పవిత్రమైంది. (నవ్వి) పిచ్చివాడా! యిప్పటికైనా నిజం తెలుకో....

చం : (వికటంగా నవ్వి)తెల్సుకున్నాను.సర్వం తెల్సుకున్నాను.... (పెద్దగా నవ్వి పిచ్చి చూపులుతో) ఆ పాపిష్టురాల్ని చేరదీస్తే యింకా తెల్సుకుంటాను....

[సూర్యం. తాత, నాగన్న ప్రవేశిస్తారు. చంద్రం వాళ్లని చూసి ప్రక్కకు తప్పుకొని వాళ్ల మాటలు వింటూవుంటాడు]

సూ : వద్దయ్యాంటే విన్నావా ? అన్నివిధాలా చెడ్డం.

తాత : మన మేం చెడ్డం .... చంద్రం చెడ్డాడు. మనోవ్యాధితో మంచయెక్కి సుగుణమ్మ చెడింది. అంతే!

సూ : అంతేలే— మన కేదన్నా మూట వళ్లో పడ్డట్టయితే వాళ్ళు చెడ్డారనే దిగులు నాకు లేకపోయేది. చని అయ్యేదాకా యిస్తానన్నాడు. పనయాక పదిరూపాయలు మన మొహాన వడేశాడు.

నాగ : ఇదిగో! ఆలిముండామొయ్యా నాకుమాత్రం యిచ్చాడా? గౌరమ్మకీ మూర్తికీ పెల్లికాగానే మనందరికీ పండగే ! ఆనాడు - ఆలిముండామయ్యా - మనమేగా పెల్లిపెద్దలం. (మీసం మెలేస్తాడు)

సూ : ఆ! అవుతుంది అర్థాన్నం.వాడి పేరు చెప్తేనే అది వుమ్మేస్తుంటే యింకా అయ్యేదేమిటి వుద్దరి.

నాగ : అవుతుందో లేదో నీకు తెల్పా? హూ, నాగన్నంటే మామూలు మడిశనుకున్నావా ? యింబోయించి యెల్ల గోప్తేవుపాయం మీ రాలోచించారు. ఎల్లగొట్టించారు. మనం (సకిలించి) అది యెల్లదార్లలో కల్చుకొని మాయపన్ని మంచి మాటలు నెప్పి మూర్తిగాలింటికి తీసుకెల్లి దింపాను. యిం టుండా బాగుపడుద్ద. నేకపోతే - ఆలిముండామొయ్యా! (గుడ్లు తేలేసి) యింతే !

సూ : అవునుకదా! అది అంతే, మనం యింతేగా!

తాత : అంటే....

సూ : ఆర్థానం....తాతా! నువు వెయ్యిచెప్పు. లక్షచెప్పు, అనుకున్న కాడికి నా మూడువందలూ నా చేతిలో గుమ్మరించక

పోయావా యీ సంగతంతా చెంద్రంతో చెప్పి మీపని పటిస్తాను.

తాత : (నవ్వి)యింకా వాడెక్కడున్నాడు....పౌరుషం కోసం వాడెప్పుడో బలవంతాన చచ్చిపోయింటాడు.

నాగ : ఆడి సంగ రలావుంచు. మూర్తి పట్టుదలంటే ఏదో అనుకుంటుండావు. ఎన్ని కూసీలు నేశాడో తెల్సా? అలిముండా మొయ్యి; ఆయన ౩డి ఆటకిందుంటుంది.... మెదిలినా, యీ గుట్టు యితర్లనెవిలో వేసినా ముందు నీపాణాలకే మొప్పం.

సూ : నా ప్రాణం పోయినా సంతోషమే! ఫలితం లేకపోయినా స్నేహితుణ్ణికూడా పాడుచేస్తాననుకున్నావా? తాతా! నే నక్కడికి రాను. యింటికి పోతున్నాను. దీపం పెట్టేలోపుగా మన డబ్బు మనకి తెచ్చి యివ్వకపో (నకిలిస్తాడు)

[చెంద్రం వికటంగా నవుతూ పిచ్చివాడులా ప్రవేశిస్తాడు. తాత, సూర్యం, నాగన్నా గాబరాపడి పారిపోబోతారు]

చం : [పెద్దగా] సూర్యం! [పట్టుకుంటాడు. సూర్యం వణికిపోతాడు తాత, నాగన్నలు పారిపోతారు]

సూ : (మాటతడబడుతూ) అ అ అ నీకోసమే వెదుకుతున్నా. పిన్ని వెతుక్కురమ్మంది.

చం : విన్నాను; అంతా విన్నాను. గౌ రెక్కడ?

సూ : నా కేం తెల్సా?

చం : నీకు తెల్సినని నాకు తెల్సిందిలే. (వురిమిచూస్తూ) చెప్ప. లేకపోతే నీకంతం పిసికి చంపుతాను.

సూ : నేను నీ స్నేహితుణ్ణి.

చం : అవును. నమ్మను. మోసపోయాను. నీలాంటి మిత్రుడ్రో హిని నిల్చోబెట్టి కాలూలి. (నవ్వి) పిల్లి పాలుత్రాగుతూ ఎవ్వరూ చూడకేదనుకుంటుందిట. మీ కుట్రంతా విన్నాను. నిజం తెలుసుకున్నాను. యిప్పటికైనా నిజం చెప్పకపోతే నీ ప్రాణాలు నీకు దక్కవు. నా గౌరి ఎక్కడ? ప్రాణానికి ప్రాణమిచ్చి మెలిగే ప్రాణస్నేహితుడవని విశ్వసించాను గాని, యిల్లాంటివాడివని తెలుస్తే ఆరోజే నిన్ను మా యింటిచాయలకు రానిచ్చేవాణ్ణికాదు. నన్ను చూస్తే నీ కీ కడుపుమం తెందుకు? వేను నీకుజేసిన ద్రోహ మేమిటి? నువు మనిషివికాదు, పశువ్వి. కాదు, అంతకంటే అధముడివి. నీలాంటి వాజెమ్మలు వున్నంతకాలం ప్రపంచంలో అనా చారాలు ప్రబలమై అధోగతిపా లవ్వవలసిందే!

సూ : అదేమిత్రా. న న్నంటావేమిటి? .... నే నెల్లాంటివాణ్ణో నీకు తెలియదుట్రా? బాగుంది, చేనే దొకడు, అనుభవించే దొకడు.

చం : ప్రేమజీవుల్ని విడదీసి యీ పాపాని కొడిగట్టుకున్న దెవరు? (పెద్దగా) చెప్పు.

సూ : చెంద్రం! నన్నెందుకు చంపుతావ్? నే నే పాపం ఎరుగను. యిదంతా తాతయ్యగారు చేశాడు. వెళ్ళి ఆయన్ని అడుగు; అన్ని వివరాలు తెలుస్తాయి.

చం : సూర్యం! నా గౌరి ఎక్కడుందో నీకు తెలుసు. యింకా నన్ను సాధించాలని ప్రయత్నిస్తున్నావు. నిజం చెప్పు [చొక్కా పట్టుకొని] లేకపోతే యిప్పుడే చంపేస్తాను. [పెద్దగా] చెప్పు.

సూ : (కాళ్లు పుచ్చుకొని) చంద్రం! క్షమించు. గౌరిని మనం యింట్లోంచి వెళ్ళగొట్టాక నాగన్న వెంటపెట్టుకుని తీసుకు పోతుండగా మాత్రం నేను చూశాను. అంతకంటే నాకేం తెలియదు. నామాట నమ్ము.

చం : నమ్మతగ్గ అవకాశంలేదు. పోనీ ఎక్కడకు తీసికెళ్లాడో చెప్పు.

సూ : ఆవేళ మూర్తియింట్లోపెట్టి తాళం వేశారు.... తర్వాత యేం చేశారో నే నెరుగను.

చం : ఆ! [తన్ని] ముప్పుడా, ని న్నెంచేస్తే పాపముంది? యిప్పటి కై నా నీ తప్పు నువ్వు తెలుసుకో. స్నేహితుడనని క్షమించాను కాని, గౌరి నాకు దక్కకపోతే మీ అంతు తేల్చుకు వదుల్తా నని మర్చిపోకండి. [చెరచెరా వెళ్తాడు]

సూ : (నెమ్మదిగా లేస్తూ) భగవంతుని దయాంటూ ప్రాణంతో వదిలిపెట్టాడు. లేకపోతే నాపని అయిపోయేదే! యిప్పుడు నాపని ఏమవుతుందో నాకే తెలియటలేదు.... చెప్పకపోతే వీడి చేతిలో చచ్చేవాణ్ణి చెప్పే వాడిచేతిలో చావాలి. మధ్య మనకి చావుతప్పదు.... (ఆలోచించి) ఆ! మంచి వుపాయమే తట్టింది. వెంటనే వెళ్ళి మూర్తికి వాణ్ణి గురించి అబద్ధాలు చెప్పానంటే మనమీద అనుమాన ముండదు.... లేకపోతే మనపని క్లౌజ్. (చెరచెరా వెళ్తాడు)

వేదపడుచు

ఏడవ రంగం

(స్థలం: మూర్తి రహస్యగృహం. సమయం: నాయంత్ర 5 గంటల ప్రాంతము. వొక కుర్చి, దాని పక్క నొక టేబులు, దానిమీద పడగవిప్పిన పాము బొమ్మకాని, నోరుతెరచిన పులిబొమ్మ కాని వుంటుంది. గోడకు మూర్తి ఫొటో తగిలించి వుంటుంది. తెర నెమ్మదిగా యెత్తబడుతుంది. గౌరి విచారంగా పాడుతూ వుంటుంది.)

గౌరి :   గాలిలో నా బ్రతుకు
                          తేలిపోతుందేమొ
                          నా బ్రతుకు ధారమై
                          బరువాయెనా ధరకి ||గాలి||
                          ఏదారి పోతుందో
                          ఏమి కానుందో నాకు
                          ఎదురాయెనో నేడ
                          లోకమే నా విధికి ||గాలి||
                          కారుమబ్బులె నన్ను
                          అలుముకున్నాయేమొ
                          కటికచీకచే న
                          న్ను ఆవరించునేమొ ||గాలి||

(ఏడుస్తూ) ఇదేనా ధర్మం ? ఆడదంటే అంత చులకనై పోయిందా ? అహంకారంతో వట్లు తెలియక కామం ఆపి శించిన అప్రయోజకుల దురహంకారానికి ఆడది-అందులో

నాలాంటి బీదరాలు ఆహుతి కావలసిందేనా ? డబ్బు ఆనే మహమ్మారిని పట్టి దాన్ని ఆరాధించి పూజించేవాళ్లు పేదవాళ్లపాలిట పెనుభూతాలై చెలరేగవలసిందేనా? పేద వాళ్లంటే ఎందుకూ కొరగాని గడ్డిపూచకంటె కనకష్టంగా చూసే ధనికుల దౌర్జన్యాలను అరికట్టలేని ప్రభుత్వం దేశాని కేం సేవ చెయ్యగల్గుతుంది? అందరూ సమంగా వుండాలని, సంఘంలోనూ, దేశంలోనూ కుళ్లు కూలిపోవాలని గొంతు చించుకుంటూ వుపన్యాసాలిచ్చే ఘరానా పెద్దమనుష్యులకి నాలాంటి పేదపడుచు కష్టాలు కనుపించటల్లేదా? పేదవాళ్ల సుఖాన్ని చూసి సహించలేని ధనికులకు పేదవాళ్ల మీదా కడుపుమంటెందుకు ? నా తండ్రికి నాకూ దూరంచేసి, నిష్కారణంగా నామీద నేరాన్నిమోపి, నన్ను ఆదరించి చేరదీసిన నా ప్రിയునికి నాకు ఎడవాటుకల్గజేసిన పరమ నీచాగ్రేహర చక్రవర్తులకి నే నేం ద్రోహంచేశాను?

మూర్తి : (నెమ్మదిగా ప్రవేశిస్తూ) హ్లాహ్లాహ్లాహ్లా!.... నీవు చేసిన ద్రోహం నీకు తెలీదూ....నీకు మేనమామనైన నన్ను ప్రేమించకపోవటమే నీవు చేసిన పెద్దద్రోహం....

గారి : ఒక పేదపడుచుని భర్తనుండి దూరంజేయటం....

మూర్తి : ధర్మంకాదు. కాని మొట్టొచ్చింది నీభర్తను నేనే నంటున్నానుగా :

గారి : ఆమాట నే ననుకోవద్దా ? చంద్రాన్ని ప్రేమించి, ఆయన ప్రేమకు నా జీవితాన్ని అంకితంచేశానే. ఆకంటితో నిన్నెలా చూస్తాను? అందుకని దయయుంచి యీ జన్మకి నా భర్త చంద్రమేనని మరువకు.

మూర్తి : (నవ్వి) అసంభవం. అలా జరగదు.....చెంద్రం నిన్ను ప్రేమించినమాట వాస్తవమే. పెండ్లిచేసుకుంటానని మాయించినదీ నిజమే. కాని రోజులు కలసిరాకపోవటం మూలాన వాళ్లింట్లో నేరస్తురాలవయ్యావు. దాంతో వాడి ప్రేమ యెండుకొమ్మలాగ విరిగిపోయింది... విరక్తి చెందిన ప్రేమకు విడుగుడు లేదు....

గౌరీ : ఉంది....నా నిర్దోషిత్వాన్ని నిరూపిస్తే నిప్పటికైనా ఫలితం వుంది. నీవు చేసినతండ్రం నాకు పూర్తిగా తెలిసింది. నామీద నిష్కారణంగా యీ నేరాన్ని పడేయించింది నువ్వే! కామాంధకారం కళ్లకి పొరలుగాకమ్మి యీ కపటనాటకం ఆడించిన సూత్రధారుడవూ నువ్వే. (విచారంగా) కంటికి రెప్పలాగా కన్నకల్లకంటే ఎక్కువగా కాపాడిన సుగుణమ్మగారికి నామీద లేనిపోని సాకులు చెప్పించింది నువ్వే. నన్ను ఆవరించి నాకు అన్నం పెట్టిన ఆమె హృదయంలో తుఫాను లేవతీశావు .... చీ .... నీ మొహం చూస్తేనే పాతకం చుట్టుకుంటుంది.

మూర్తి : (నవ్వి) నీ కోపంతో నాహృదయం మరీ ఆదుర్దాపడుతోంది....పడిననేరం పరికపిస్తే మాయదు....నీవు నన్ను తిరస్కరించినా, అట్టినా, ఏంచేసినా సరే నేను నిన్ను వొక్కటే కోరుతున్నాను. అందుకే యీ ప్రయత్నాలన్నీ

గౌరీ : (ఈర్ష్యగా) ఏమిటి ?

మూర్తి : అర్థంకాలేవా అందాలభరిణా....నీహృదయ పంజరంలో యీ మదనమోహన మూర్తిని శాశ్వతంగా బంధించుకోమని కోరుతున్నాను. యెన్నో ఆక్రమాలుచేసి సం

పాదించిన యీ ఆస్తి అంతా నీదే. నన్ను, నా ఆస్తిని శాశ్వతంగా పరిపాలించు.

గారి : (కోపంతో) చీ! నీవు చేసిన పరువుతక్కువపట్లు, నీచాతి నీచాలూ, నలుగురునోళ్లలోనూ నాట్యంచేస్తున్నాయి. యెంతమంది నీ దుష్ప్రవర్తన్ని చూసి కాండ్రించి నీ మొహాన వుమ్మేస్తున్నారో యిప్పటికైనా తెల్పుకోమని హెచ్చరిస్తున్నాను.

మూర్తి : (నవ్వి) సంపూర్ణ యోవనాన్ని పొందికూడా సుఖానికి దూరమౌతున్నావు. చూడు, నీవు దూరమౌతున్నకొద్దీ నాలో ప్రేమ, అనుభవించాలనే ఆసక్తి యెక్కువౌతున్నాయి. తొణికిసలాడే నీ సౌందర్యాన్నిచూసి పరితపిస్తూ అవకాశంకోసం యెదురుచూస్తూ ఆరాటపడుతున్నాను. రా....నన్ను ప్రేమించు.

గారి : (నవ్వి) నీవు చేసిన అత్యాచారాలకి నిన్ను ప్రేమించాలా? మూర్తి : పిచ్చిదానా! (నవ్వి) గతం నాస్తి. జరిగినవన్నీ మర్చిపో.... మేనమామని, నీమంచికోరే వాణ్ణి-నన్నపార్థం చేసుకోక ప్రేమించి నా జీవితరథానికి సారథిగా వుండు. ఆనందంగా నా ఆశను యీదేర్చు .... ఆ ఆశతోనే ఎదురుచూస్తున్నాను.

గారి : ఎదురుచూసే నీ ఆశను అధఃపతనం చేసుకో.....నీ అత్యాచారాలు నాగుండెల్లో నిప్పులు చెరుగుతున్నాయి. నా యోవనాన్ని నిర్మూలనం చెయ్యాలనే దురాశతో, ఎదురుచూస్తున్నావు.

మూర్తి : కాదు. మనసారా ప్రేమించాను.

గౌరి : నీది పవిత్రప్రేమ కాదు. కామం తీర్చుకోటానికి కారణంగా పన్నిన పన్నాగం.

మూర్తి : పరిహాసిస్తున్నావా ?

గౌరి : (అశ్చర్యంగా) నీతో పరిహాసమా ? ....పరువు ప్రతిష్టలు పాటించక పశువులాగ ప్రగల్భాలుకొట్టి పాపాలు బద్దలు చేసుకోబోతున్నావని, అందుమూలంగా నామనస్సు చంద్రంనుండి వేరుకాదని గట్టిగా చెప్తున్నాను.

మూర్తి : (వికటంగానవ్వి) చంద్రం! (విరగబడి వికటంగానవ్వి) నమ్మిన వాళ్లని నాశనం చెయ్యటంలో వాడంతనీచుడులేడనీ, అలాంటి అవివేషల్ని ఎప్పుడూ, ఎలాంటి విపరీత విపత్కర, కష్ట, నష్ట, దుష్టసమయాల్లోకూడా నమ్మకూడదనీ నీ క్షేమంకోరి చెప్తున్నాను. చెప్పినమాటలయందు లక్ష్యముంచి చెవిని పట్టించుకుంటే బాగుపడతావు.

గౌరి : నాబాగు నీకక్కర్లేదు.... దయయించి నోరుమూసుకొని కారుకూతలుకూయక కాలికి బుద్ధిచెప్పు.... కాలయాపన చేస్తే....

మూర్తి : ఆకాలమరణం పొందుతానా ?

గౌరి : అవును. ఆడదంటే ఒకరికి తన పవిత్రప్రేమను ఆంకితం చేసి మరొకనీచుడికి శరీరాన్ని వినియోగించేటంతటి నీచురాలు కాదు.

మూర్తి : (వికటంగా నవ్వి) ఇలా డాంబికాలు కొట్టేవాళ్లని ఎంతమందినో చూశాను. ఆడదానివి— అందులో నా క్కావలసించానివి....నామాట కాదని కాలన్నకు. నన్ను ప్రేమించి నా ప్రేమను ఆరగించు....అంతకంటె సుఖం

లేదు. మర్యాదగా మాటవినక, కాలయాపనతో కాలం గడుపుతే నీ కోర్కలు పొందుతాను. (రెండడుగులు వేస్తాడు)

గౌరీ : ఆగు—నా చెంద్రం....

మూర్తి : (నవ్వి) నీ చెంద్రం! యెందుకా భ్రమ? నిన్నుకాదని కాల దన్నినవాడు తిర్గి నీ కాళ్లు పట్టుకుంటాడనే అపోహ నీ అమాయకత్వాన్ని నిరూపించి వెకిలిగానవ్వుతోంది. అందిని పడుకోసం ఆశపడి అజ్ఞానంగా ప్రయత్నించి నన్నుపార్థం చేసుకుంటున్నావు .... రా! ఇప్పటికైనా రా! నాదానివై నన్ను సుఖపెట్టు.

గౌరీ : నీ వెన్నున్నా చెప్పు. నా రీరంలోని శక్తులన్నీ నిన్ను. చూసి అసహ్యించుకుంటున్నాయి.... కనీసం నా నీడనన్నా ముట్టుకోడానికి నీకు అర్హతలేదు. ప్రాణంపోయినా సరే. ఆనందిస్తాను గాని, నీ వశంమాత్రం కాను. ఇది నా నిశ్చయం ....నా నిశ్చయాన్ని నీవు కాదుకదా నిన్ను సృష్టించినవాడుకూడా మార్చలేదు. దయయుం యి లాంటి దగాకోరు మాటల్లో....

మూర్తి : (పెద్దగా) గౌరీ! తీయని మాటల్లో దగాచేసి దారి తప్పింది నీ చెంద్రంకాని, నేనుకాదు, ... కడసారిగా నిన్ను ప్రేమభిక్ష పెట్టమని ప్రాధేయపడ్తున్నాను .... నామాట కాదంటే నీ బ్రతుకు నామరూపాలు లేకుండా నిలువునా నాశనమవుతుందని మాత్రం తెలుసుకో. మర్యాదగా మాటవినకపోతే మట్టిపాలు చేస్తాను....చెప్పు.

గౌరీ : (నవ్వి) సిద్ధంగా వున్నాను. అంతేకాని, తాటాకు చప్పుడికి కుందేళ్లు బెదరవని తెలుసుకో.

మూర్తి : (నవ్వి) వెర్రెదానా : ఎందుకా కోపం ? నామాట వింటే నిన్ను విశ్వమోహినిగా తయారుచేసి పూజించి ఆరాదిస్తాను....కడుపునిండా తిండి, కంటినిండా నిద్ర, చక్కటి సుఖం అనుభవించి ఆనందిస్తావు. నిన్ను పూజించిందిరంలో పెట్టి ఆరాధ్య దేవతగా పూజిస్తాను. నా యాజ్ఞావేదము నీకు నీ ప్రేమకూ దాసుడుగావుంటాను. ఏమంటావ్?

గౌరి : (కోపంగా) వచ్చినదారి తియ్యమంటాను.... నీ తప్పులు నీవు గ్రహించి క్షమాపణ కోరుకుంటే బాగుంటుందంటాను....నీమొఖం నాకు చూపకుండా యిక్కణ్ణుంచి వెళ్లమంటాను. (పెద్దగా) వెళ్లు.

మూర్తి : (వికటంగానవ్వి) వెళ్లను..... వెళ్లటానికి మనస్సంగీ కరించటలేదు....వెళ్లలేకుండావున్నాను .... తప్పనిసరిగా నాదానివి కావాలి .... (ముందుకు నెమ్మదిగానడుస్తాడు)

గౌరి : (తెల్లబోయి చూస్తూ) అన్యాయం.

మూర్తి : కాదు. ఆదర్శం. (నాగన్న, తాత నెమ్మదిగా లోపలకు ప్రవేశించి చాటున నుంచుని మూర్తి మాటల్ని వింటూ ఆనందిస్తూ వుంటారు)

గౌరి : ఇది నీకు తగదు. దిక్కులేని ఆడదాన్ని ....

మూర్తి : కనుకనే ప్రేమిస్తున్నాను. (ముందుకు నడుస్తున్నాడు)

గౌరి : నీ కిది అపజయం (వెనక్కు తగ్గుతుంది)

మూర్తి : జాగు చేస్తే అదే కలుగుతుందని చెప్తున్నాను.

గౌరి : (జాలిగా) మామయ్యా :

మూర్తి : అవును. ఆ మరుక్షణమే నీ నిర్దోషిత్వాన్ని నిరూపిస్తాను.

గౌరి : ఆ! (తెల్లబోయి చూస్తుంది)

మూర్తి : (తలూపుతూ యీర్ష్యగా) నా మాటలు నీ మనస్సుకి ఎక్కకపోవటం మూలాన నే నాడినది మాయానాటకం.

గౌరీ : అన్యాయం.

మూర్తి : అలవాటైంది హటాత్తుగా ఆగుతుందా ?

గౌరీ : అర్థమైంది .... నీవు పన్నిన పద్మవ్యూహం పూర్తిగా అర్థమైంది. ఇప్పుడే యీ నిజాన్ని నాల్గువీధులా వెల్లడి చేసి నా నిర్దోషిత్వాన్ని నిరూపించుకుంటాను. నిన్నూ, నీ ఆశల్ని నిలుపునా నీళ్లపాలు చేస్తాను.

మూర్తి : బయటపడే మార్గం ? (నవ్వి) గౌరీ ! వాగటం మూలకంగా నోరునెప్పేకాని ఫలితంలేదు. పనికిమాలిన ప్రేలాపనతో ప్రయోజనంలేదు. (చెయ్యిపట్టుకొని భీకరంగా) ఏమంటావు ? [గౌరీ చేయివిదల్చుకొని మూర్తి చెంపమీద కొద్దుంది. మూర్తి మండిపడుతూ వికటంగా నవ్వి బలాత్కరించబోతాడు. తాత, నాగన్నలు ఆనందపరవళులౌతూ వుంటారు. గౌరీ మూర్తిపైకి సమీపానున్న కుండను బలంగా విసురుతుంది. కుండ పగులుతుంది. మూర్తి తప్పుకుంటాడు. ఇంతలో గౌరీ పారిపోబోతుంది. గుమ్మానికి అడ్డంగా తాత, నాగన్నలు వికటంగా నవ్వుతూ నిల్చుంటారు.]

మూర్తి : (కోపంగా) ఆగు. అడుగు ముందుకు వేశావంటే నీ ప్రాణాలు నీకు దక్కవు. (నెమ్మదిగా నడుస్తూ) ఇంతవరకూ నాకు అపజయమనేదిలేదు. ఆమాట గుర్తుంచుకొని నా కోపానికి కానుకగా నీ ప్రేమను ప్రసాదించు. (పెద్దగా) కాదంటే నిన్ను నాశనం చేస్తాను (యింకా

పెద్దగా) ప్రాణాలమీద ఆ శనేడుంటే చెప్ప. ఏమంటావ్
....(బాగా సమీపించి వురుముతూ చూస్తాడు)

గౌరి : ఆనందంగా ప్రాణాల్ని విడుస్తాను....ఈః....చూస్తావేం?
ప్రాణం తియ్.

మూర్తి : ఇంకా అదే మాట....

గౌరి : ఎప్పుడూ వాకతే మాట.

మూర్తి : (విరటంగా నవ్వి గౌరిని సమీపించబోతాడు)

చం : (ప్రవేశించి) ఆగు. (మూర్తి చొక్కాపట్టుకు గుంజుతూ
ఆవేశంతో) హంతకుడా! ఇదేనా మర్యాద? ఇదేనా పెద్ద
మనిషి తరహా? ఇలాంటి నీచపు బ్రతుకు బ్రతికేకన్నా
చస్తే మంచిది. అమాయకురాలైన గౌరిమీద నీ కెందు
కింత కడుపుమంట ? నిష్కారణంగా నేరారోపణచేసి
చివరకు బలాత్కరించటానికి కూడా సిద్ధపడ్డావా
పశువా ? ఈవిధంగా యెన్ని సంసారాలు గంగపాలు
చేసి నీ పొట్టనెట్టుకుంటావు ? న్యాయం, నీతి, ధర్మం,
నీ వేకోశంలోనన్నా పాటిస్తున్నావా? ధూ! యెందుకయ్యా
ఇలాంటి వెధవబ్రతుకు బ్రతుకుతావు. (మూర్తి నాగన్నకి
నై గచేస్తాడు. నాగన్న కఱ్ఱతో బలంగా చంద్రం తలపై
కొట్టాడు. తల పగిలి రక్తం కారుతుంది.) ఆబ్బా! బాధ
(పడిపోతాడు)

మూర్తి : (డ్రాయరులో రివాల్యరు నందుకొని చంద్రానికి గురి
పెట్టాడు) నాగన్నా ! బలేపని చేశావురా !

గౌరి : (పెద్దగా) చంద్రం : (ఆని సమీపించబోతుంది)

మూర్తి : (పెద్దగా) నిలు....సమయం చక్కగా చిక్కింది ....
చంద్రం ప్రాణాలతో రక్షింపబడాలనుకుంటే నువ్వు నా
దానివి కావాలి తక్షణం. లేకపోతే ఇద్దర్నీ ఒక్కసారి
గా కాలుస్తాను.

సూ : (మతి చెడిపోయి పిచ్చిగా యేడుస్తూ) బసవయ్యా! నా
దగ్గరకు రాకు. నన్ను క్షమించు ...నేనుకాదు. నేనుకాదు.
(ప్రవేశించి వెనకెనక్కు నడుస్తూ చంద్రాన్ని తొక్కుతాడు.
అనంతరం చంద్రంమీదపడి పెద్దగా 'చంద్రం' అని
యేడుస్తూ వుంటాడు. మూర్తి యీ వింత చూస్తూ వుం
టాడు. గౌరి పిస్టల్ తీసుకోవాలనే ఆశతో మూర్తిచేతిని
కరుస్తుంది. ఆ తొందర్లో మూర్తి పిస్టల్ పేలుస్తాడు.
సూర్యానికి గాయం తగిలి బాధపడుంటాడు. గౌరి బలం
గా పిస్టల్ తీసుకుంటుంది. నాగన్న, తార బెదరి పారిపో
బోతారు. ఆ దార్నే సబ్ యినస్పెక్టర్ ఇద్దరు పోలీసుల్ని
వెంటబెట్టుకొని ప్రవేశిస్తాడు. నాగన్న, తారల్ని సంకెళ్లు
వేస్తారు.

గౌరి : (పెద్దగా) చంద్రం. (మీదపడి యేడుస్తుంది)

యస్.ఐ : (అక్కడ అందర్నీ ఆశ్చర్యంగా చూస్తూ కోపంగా)
మూర్తి యెవరు ?

మూర్తి : (గౌరివంక వకసారిచూచి యస్. ఐ. తో) నేనే!

యస్.ఐ : (నవ్వి) నువ్వా! చేసినపాపాలుచాలక యింకా దేనికోసం
ప్రాకులాడుతున్నావు? (యింతలో సూర్యం మూలుగు
వినపడుతుంది. ఆదుర్దాగా సూర్యాన్ని సమీపిస్తాడు.
పోలీసు వెంటనే మూర్తిప్రక్కన నిలబడి పట్టుకుంటాడు)

యన్.ఐ : ఎవరు నాయనా నిన్ను కాల్చింది ?

మూర్తి : (గౌరిని చూపిస్తూ) అది (గౌరి చంద్రానికి కట్టుకట్టి నెమ్మదిగా లేవదీస్తూ వుంటుంది)

యన్.ఐ : నువ్వు నోర్చుయ్. (సూర్యంతో) ఎవరు నాయనా ?

సూ : (మాట్లాడలేక భాధగా) మూ.... ర్తి .... ఉ .... కి....
ఉ....

యన్.ఐ : ఏయ్ యైట్ హండ్రెడ్ అండ్ ఫోర్ (Eight hundred and four) అతనిదగ్గర స్టేటుమెంటు తీసుకో (మూర్తిని సమీపిస్తాడు) ఎందుకు కాల్చావు? (పోలీసు అడుగుతున్నట్లు, సూర్యం చెప్పలేక చెప్తున్నట్లు నటిస్తూ వుండాలి)

మూర్తి : (నిర్లక్ష్యంగా) నేను కాదు.

యన్.ఐ : (చెంపమీద కొట్టి) కాల్చి పైగా నేను కాదంటావేరా రా స్కెల్. చెప్పు. (చొక్కాపట్టుకు గుంజుతాడు)

మూర్తి : (మాట్లాడడు)

చం : (నెమ్మదిగా లేస్తూ) గౌరీ! (కొగిలించుకుంటాడు)

గౌరి : (పొంగిపోయి దుఃఖంతో) చంద్రం !

యన్.ఐ: చెప్పు! నువ్వేనా?

మూర్తి : (అవును అన్నట్లు తలూపుతాడు)

యన్.ఐ. (విజిల్ వూడుతాడు. మరిద్దరు పోలీసులు ప్రవేశిస్తారు) వెధవకి సంకెళ్ళెయ్యండి. (మొదటి పోలీసుతో) స్టేటు మెంటు తీసుకున్నావా? (గౌరి, చంద్రంలు ఆశ్చర్యంగా, విచారంగా వింటూవుంటారు)

గౌరీ : సార్.

యన్ ఐ : నీ పేరేమిటి ?

సూ : ....సూ....ర్యం....

యన్.ఐ : భయపడకు-మా సర్వశక్తులు వినియోగించి నిన్ను బ్రతికిస్తాము. (మూర్తిని చూపిస్తూ) యీ నీచుడు గవర్నమెంటుకి ద్రోహంచేసి, యిరుగు పొరుగువాళ్లని అన్యాయంచేసి వాళ్ళ ఆస్తి పాస్తుల్ని అపహరించి ఖానీలుచేసి, చేయించి, ప్రభుత్వం కంటపడకుండా పారిపోయాడు. వీడికోసం యిండియా అంతా గాలిస్తున్నాము .... ఇంత కాలానికి చంద్రంగారి ధర్మమా అంటూ యిక్కడ దొరికాడు. అసలు వీడి నిజపేరు భద్రద్రయ్య ... మూర్తి అనే మారుపేరుతో యిక్కడ జీవిస్తున్నాడు. యీ నేరాన్ని బట్టి ద్రోహిని అప్పచెప్పిన చంద్రంగార్ని ప్రభుత్వం తరఫున ఎంతో అభినందిస్తున్నాము. గౌరి మేనమామ అన్నమమకారంతోను, బసవయ్య తనబావమ్మ అనే వుద్దేశ్యంతోనూ యీగుట్టు బయటపెట్టలేదనుకుంటాను.... రక్షించిన వాళ్ళని భక్షిస్తా డీ నీచుడు. చంద్రం! నీవుచేసిన సహాయం మరువరానిది.

సూ : (భాధపడుతూ) చంద్రమా !

యన్.ఐ : అవును.... యిక్కడ జరుగుచున్న సంఘటనని మాకు చెప్పి మా సహకారం కోరాడు. వెంటనే వారితో రాక జాగుచేసినందుకు చింతిస్తున్నాము. అప్పుడే వస్తే నీ పీరివాల్యర్ కి గురికాకుండా వుండేవాడివి. (మూర్తిప్రక్కనున్న పోలీసుతో) ఏయ్.... యీ ద్రోహిని తీసుకుపోయి బొమికలు విరగగొట్టి జైల్లో వెయ్యండి వెధవని.

2పో : (తాత, నాగన్నల్ని) పదండయ్యా (ముందుకు తోస్తాడు)

నాగ : (పడబోయి ఆగి) ఆలిముండామయ్యా! ఆయ్యగారు చెప్పింది ఆ దొంగార్ని తీసుకెళ్లమని.

యస్.ఐ : నోరు ముయ్యండి. మీ యిద్దర్నికూడా అరెస్టుచేశాం. మీరూ వెళాలి. (మూర్తి, తాత, నాగన్నల్ని యిద్దరు పోలీసులు నెట్టుకుంటూ పోతారు)

యస్.ఐ : యయిట్ హండ్రెడ్ అండ్ ఫోర్! .... నువ్విక్కడే వుండు. నేను వెళ్ళి వేన్ పంపుతాను. (చంద్రుని సమీపించి) మీ పవిత్రప్రేమ జయించింది. దుష్టుల్ని శిక్షించింది. ఆరోగ్యం చేకూరుకోగానే ఆదర్శంగా వినాహం చేసుకోండి నాయనా : (నిష్క్రమిస్తాడు)

1పోలీ : (యస్.ఐ. నిష్క్రమించగానే బీడీ అంటించి ప్రక్కగా కూచుంటాడు)

సూ : (బాధగా దేకుతూవచ్చి) చంద్రం! యింక నేను బ్రతకను. .... చెప్పడుమాటలువిని మోసపోయాను.... మీ ప్రేమని వేరు చేయాలని చీడపురుగులా సంచరించి అనేక కుట్రలు పన్నాను. పాపిష్టి డబ్బు కాసింది గడ్డితిన్నాను.... కాని నీ ప్రాణాలు పోవలసింది. ఎన్నితప్పులుచేసినా చివరకు ప్రాణమిత్రుని ప్రాణానికి నా ప్రాణాన్ని అడ్డువేసి నీ కోర్కె నెరవేర్చినందుకు సంతోషిస్తున్నాను. (దేకుతూ వెళ్ళి కాళ్ళుపుచ్చుకొని) నేచేసిన ఆపరాధానికి క్షమించు. లేకపోతే నామనస్సుకి శాంతిలేదు. యిద్దరూ ఏకచంద్రులతో వొక్కసారి క్షమించామనండి.... అదేచాలు.... అసరూ....

ఇంకా....నే....నం....తే....కో....వ.... మే....నా....
చం....ద్రం....

చం : (శూన్యంగా చూస్తూ) సూర్యం!

సూ : అవును. ఇంక బ్రతకను. ఆనంది....ఒక్కసారి ఆనంది.

చం, గౌరి : అలాగేలే! (సూర్యం నెమ్మదిగా గౌరిచేయి, చం
ద్రం చేయి కలుపుతాడు)

సూ . ఆ....నం....దం....గా.... ప్రా.... జా....లు.... వి....
(ప్రాణాలు విడుస్తాడు. వాయిద్యాలు 'శివరంజని'రాగం
హెచ్చుస్థాయిలో వాయిస్తారు.)

చం : (పెద్దగా) సూర్యం !

(పోలీసు, చంద్రం, గౌరి కళ్ళంట నీరు కాదుస్తారు)

తెర

స మా స్తం

